Тыднёвік Магілёўскі

№ 16 (80) 28 красавіка-4 траўня 2000 г. Кошт 50 руб.

Дзень нацыянальнай жалобы й смутку

Фота IREX

У Менску

Больш за 30 тысячаў народу сабраў Чарнобыльскі Шлях-2000. Жалобнае шэсьце па праспэкце Скарыны і іншых вуліцах завяршылася мітынгам на Бангалоры. Удзельнікі яго прынялі Рэзалюцыю, у якой адзначаецца, што толькі суверэнная й незалежная Беларусь з дэмакратычнымі ўрадам і парлямэнтам, інтэграваная ў сям'ю цывілізаваных эўрапейскіх краінаў, будзе здольная вырашыць у ліку іншых насьпелых праблемаў і Чарнобыльскую. Усё, што патрабуецца ад Расеі, паколькі яна ўзяла на сябе ўсе абавязкі і запазычанасьці СССР – гэта поўнасьцю кампэнсаваць Беларусі ўрон.

... Улада ня была б той, якая яна ёсьць, каб усё абыйшлося на Шляху спакойна. Яшчэ напачатку акцыі на пл. Я.Коласа амонаўцы затрымалі і адвезьлі ў пастарунак блізу 10-ці сяброў Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыі БНФ. Пазьней з Бангалора на сваю стаянку міліцыянты адканваіравалі мікраўтобус арганізацыйнага камітэту Чарнобыльскага Шляху, у якім знаходзілася ўзмацняльная апаратура і плякаты. Пасьля сканчэньня акцыі патрульныя міліцэйскія групы затрымалі яшчэ некалькіх людзей, найбольш маладых.

Паводле інф. агенцтваў.

У Магілёве

Магчыма, што магілёўская чарнобыльская акцыя ўвойдзе ў дэмакратычны летапіс краю як найбольш удалае масавае мерапрыемства. Арганізатары здолелі прыцягнуць да ўдзелу ў дзействе Жалобы й Смутку ня толькі сваіх пастаянных сяброў, але й шматлікіх магілёўцаў, якія звычайна староняцца "палітыкі". Палітычную афарбоўку і палітычны зьмест па-сутнасьці маўклівай і смуткавай акцыі з нагоды чарнобыльскай трагедыі надалі, калі сказаць шчыра, дзеяньні ўлады і падначаленых ёй сілавых ведамстваў. Самы нэўтральны чалавек, які на хвіліну прыпыніўся каля незвычайнага натоўпу людзей у цэнтры гораду, апранутых у чорныя накідкі з выявай знаку радыяцыі і сьвечкамі ў руках, ня мог пасьля таго, што бачыў на свае вочы, не задумацца пра палітыку рэжыму, якой нармальнаму чалавеку нялёгка знайсьці лягічнае й адэкватнае азначэньне. (Зразумела, пазначым у дужках, што мясцовыя дэмакраты ня мелі нічога супраць такога рэзанансу сваёй акцыі).

Усё пачалося падчас замоўленых загадзя жалобных набажэнстваў у Саборы Трох Сьвяціцеляў і касьцёле Сьвятога Станіслава. Тыя, хто спазьніўся крыху на іх пачатак, са зьдзіўленьнем утаропліваліся каля царквы і касьцёла ў міліцыянтаў, што шчыльным колам, па ўсіх правілах кантролю над будынкамі, вартавалі падыходы і тэрыторыі культавых збудаваньняў. Непадалёк сьметлівы погляд дэмакратаў заўважаў купкі тых, каго ў народзе клічуць "ціхарамі", і якія самі сябе лічаць спэцыялістамі вонкавага назіраньня. Блізу сканчэньня набажэнстваў побач з касьцёлам і царквой былі заўважаныя заклапочаныя постаці гарадзкога начальства. Пазьней, у цэнтры горада, дзе людзі наладзілі Хвіліну маўчаньня зь сьвечкамі ў руках, не дапусьціць гэтага імкнуўся падпалкоўнік міліцыі Шылаў. Было адчувальна, што яму ня надта ёмка ад таго, што ён абавязаны гэта рабіць. Аднак жа знайсьці прычэпку да дэманстрантаў не ўдалося. Як быццам хадзіць па горадзе, нават групамі, пакуль не забаронена. Апранаць на сябе наогул можна што заўгодна (альбо амаль зусім нічога не апранаць, што сустракаеш, дарэчы, нярэдка). Стаяць люзям у якім хочаш месьце таксама дазваляецца... Пахадзіўшы за дэманстрантамі па колу каля так званай "кітайскай сьцяны", што з кожным кругам дадавала напачатку нешматлікай калёне новых людзей, падпалкоўнік нарэшце запатрабаваў ад А.Фёдарава гарантыяў таго, што акцыя ня будзе мітынгам, а атрымаўшы такія гарантыі – дазволіў людзям расьцягнуцца ланцугом уздоўж Першамайскай са сьвечкамі ў руках у маўчаньні і смутку...

Віктар СУДНІК
Фота Ігара ІРХО

Пад крыжом пакутнікам Чарнобыля

Ёсьць такі кавалак зямлі ў Магілёве, што лічыцца месцам пахаваньня першых ахвяраў чарнобыльскай бяды. На так званыя лаўсанаўскія могілкі калісьці штогод пад трагічную дату прыходзілі актывісты мясцовага руху "Дзяцем Чарнобыля". Рух ня вытрымаў выпрабаваньняў неспрыяльнага лукашэнкаўскага часу, перасьледаў і ўнутраных калізіяў. А традыцыю наведваць могілкі 26 красавіка працягнула дэмакратычная моладзь у знак удзячнасьці тым, хто ахвяраваў сабой падчас першых сутыкненьняў зь нябачным радыяцыйным ворагам і загінуў, суцішыўшы першыя, найбольш цяжкія, ягоныя праявы.

На кургане каля могілак у 1997 годзе меркавалася ўсталяваць памятны Крыж. Грамада ўжо была на шляху да месца, калі высьветлілася, што падрыхтаваны мэталёвы Крыж зьнік зь месца, дзе яго пакінулі на часовае захаваньне. У той дзень на кургане пасадзілі дрэўца. Нехта зламаў і яго...

Праз год дэмакратычная моладзь усё ж вярнулася да ідэі Крыжа і ўсталявала яго. Кожны год з таго часу ўвечары 26 красавіка на гэтым месцы ладзіцца моладзевая Хвіліна памяці й смутку.

Прайшла яна й мінулай серадой. Маладыя дэмакраты моўчкі пастаялі некалькі хвілінаў каля Крыжа з запаленымі сьвечкамі ў руках. Цырымонію было добра відаць з машынаў, што беглі па дарозе пад курганом. Многія аўтамашыны спынялі сваю хаду, людзі высоўваліся ў вакенцы, каб угледзецца ў тое, што тут адбываецца...

Магчыма, хто зь іх прачытае гэтую нататку і даведаецца: тут пазаўчора адбывалася Хвіліна памяці. Як летась і пазалетась. Як гэта будзе на наступны год. І як будзе кожны год наперадзе.

Дзяніс НОВІКАЎ

Якая палітыка – такія і людзі

Апошнім часам палітыка дзяржавы ў сфэры "чарнобыльскіх праблем" у разумных людзей выклікае неразуменьне і нават жах. Можна шмат разважаць пра адмену і скарачэньне ільготаў ліквідатарам катастрофы, людзям, што жывуць на забруджаных тэрыторыях. Дарэчы, працэс іх адсяленьня на чыстыя ад радыёнуклідаў тэрыторыі практычна спыніўся. Няшчасныя чэрыкаўцы, слаўгарадцы і краснапольцы топяць свой запалены розум у гарэлцы, бо наперадзе іх чакае толькі адзін невясёлы жыцьцёвы сцэнар – вечная нястача грошай, абыякавасьць з боку дзяржавы, хваробы і сьмерць. Часьцяком на гэтых людзей грамадзтва пагладае перадузята, з пагардай, як на пракажоных...

Тым часам распачалася афіцыйная прапагандысцкая кампанія па "рэабілітацыі" забруджаных радыёнуклідамі тэрыторыяў. З усіх, нават самых высокіх, трыбун, з экранаў тэлевізараў, з дынамікаў радыёпрымачоў, са старонак дзяржаўнай прэсы на беларусаў абрынуўся шквал злачыннай хлусьні. Маўляў, нічога страшнага няма, радыяцыя – гэта выдумкі апазыцыі. І ўвогуле: няма чаго баяцца – усё будзе добра! Самае страшнае ў гэтай сытуацыі – што гэтым разам словы прадстаўнікоў уладных структураў не разыходзяцца са справамі. Ужо пачалося шырокамаштабнае выкарыстаньне сельскагаспадарчых угодзьдзяў, прадукцыя зь якіх яшчэ не адну тысячу гадоў будзе несьці толькі сьмерць. На небясьпечныя тэрыторыі пачалі вяртацца людзі, падманутыя і ўбаюканыя ўладамі й мінулым з дня трагэдыі часам. Гэты працэс накіроўваецца і падтрымліваецца кіраўніцтвам усіх узроўняў.

Андрэй КУЗЬМІН

Падалей ад вачэй...

Магілёўская ўлада адгукнулася на Дзень нацыянальнага смутку і жалобы тым, што дзе-нідзе на сваіх сьцягах, што аздабляюць афіцыйныя ўстановы, навязала чорныя стужкі. Самое ж абласное і гарадзкое начальства 26 красавіка традыцыйна наведала радыяцыйны Інстытут, што ў Любужы, дзе да мэмарыяльнай дошкі адпаведнага зьместу ўсклала кветкі і сама з сабою пастаяла моўчкі ў хвіліне смутку. У шэрагу арганізацый і ўстановаў абласнога цэнтра адбыліся падобныя акцыі, але ўсе практычна на зачыненых, "сваіх" тэрыторыях, а таму не вядомыя грамадзтву. Зразумела, што мясцовая ўлада ня мела права правесьці ніякай акцыі, якая магла б па свайму рэзанансу пераважыць "рабочую паездку" Лукашэнкі на Гомельшчыну. Магчыма толькі, што найбольш сумленныя функцыянэры ўлады (а такія пэўна ёсьць) у сваіх кватэрах увечары паднялі кілішак гарэлкі за памерлых ад радыяцыі былых сяброў і калегаў, а далей выпоўлівалі, як усе нармальныя людзі, па розных тэлеканалах відзарэпартажы зь менскага Чарнобыльскага Шляху -2000.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях палітыкі і маралі

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

На Магілёўшчыне не хапае мэдыкаў. Па афіцыйных зьвестках не хапае, з улікам месцаў, занятых пэнсыянэрамі, амаль 1000 спэцыялістаў розных профіляў (усяго ў мэдычных установах працуе каля 5000 чалавек). У чым праблема? Яна традыцыйна ў матэрыяльных умовах. Нізкія заробкі, адсутнасьць жыльля, слабая тэхнічная абсталяванасьць лекарскіх установаў вымушаюць мэдыкаў шукаць іншую працу. Магчымасьць вырашэньня праблемы "мэдычных кадраў" улада звыкла бачыць у прымусовым разьмеркаваньні выпускнікоў адпаведных установаў і пракурорскім наглядзе за ягоным выкананьнем. Вынік такой палітыкі пазначаны вышэй: вобласьці не хапае 1000 мэдыкаў.

У Магілёве скончыўся суд на "лідэрам магілёўска-чачэнскай злачыннай групоўкі" (так гэта афіцыйна пазначалася), якую ўзначальваў вядомы ў горадзе прадпрымальнік Алі Хан. Ён атрымаў 8,5 гадоў зьняволеньня. Аднак зрабіць справу гучнай у сэньсе выкрыцьця ўладнай карупцыі і злоўжываньняў на "Хімвалакно", на што разьлічвалі некаторыя ўплывовыя ў краіне колы, не ўдалося. Справа слухалася як звычайная крымінальшчына – рэкет, вымагальніцтва, падатковы падман. Астатняе засталося на ўзроўні чутак.

На нарадзе ў абласным цэнтры з удзелам міністра прамысловасьці старшыня гарвыканкаму паведаміў, што ў горадзе засталося да... 40% стратных прадпрыемстваў. Гэта лічыцца сёньня немалым дасягненьнем. Засмучае яшчэ адно "дасягненьне": колькасьць стратных прадпрыемстваў расьце, аднак аб'ёмы вытворчасьці павялічваюцца, бо так загадаў Лукашэнка. Гэта значыць, што прадпрыемствы працуюць сабе і нам на шкоду, марна выкарыстоўваюць матэрыялы, энэргетычныя і чалавечыя рэсурсы й дарма загружаюць статыстыку. Ці можна назваць гэта выразнай эканамічнай палітыкай краіны?

Дабрачынцы з Францыі напярэдадні чарнобыльскай гадавіны прывезьлі на сваіх мікрааўтобусах больш за 50 тонаў карысных рэчаў: адзеньня, харчаваньня, лекаў, цацак. Разам з гэтым французы пакінулі ў абласным цэнтры 8 мікра-аўтамашынаў, якія абсталяваныя пад мабільныя "хуткія дапамогі". Як у каго, а ў мяне такія ўчынкі выклікаюць падвоенае пачуцьцё. З аднаго боку ахутвае ўдзячнасьць да невядомых заходніх сяброў. З другога – сорам за сваіх, на жаль, вельмі вядомых кіраўнікоў краіны, якія зьвялі чарнобыльскую тэму да жупелу змаганьня з апазыцыяй.

Старшыня аблвыканкаму Міхаіл Дражын прызнаў, што калгасная вёска небясьпечна хварэе. Падзеньне вытворчасьці за год павялічылася ледзь не на траціну, жывёлы стала на 1500 галоў менш, пазыка па заробках сягае дзе-нідзе на паўгадовы тэрмін. Ня першы раз шчыра выказваецца наконт становішча нашай сельскай гаспадаркі старшыня аблвыканкаму. Але далей – у поўнай адпаведнасьці з патрабаваньнямі Лукашэнкі – пераходзіць на гаворку пра "дысцыпліну, пэрсанальную адказнасьць кадраў, унутраныя рэзэрвы, дапамогу гараджанаў агульнай справе" і да таго падобных, даруйце, камсамольскіх разважаньняў. Цяжка сабе ўявіць, што М.Дражын зь ягоным досьведам працы ў сельскай гаспадарцы сапраўды не разумее, у чым прычыны падзеньня калгаснай вёскі.

У забруджаных раёнах вобласьці некалькі дзён знаходзіліся дэпутаты, як яе называюць, Палаты прадстаўнікоў. Цяжка сказаць, што яны маглі там знайсьці, акрамя радыяцыйнага пылу, і што маглі станоўчага паведаміць людзям. Такія візыты ня больш, чым рытуальнае дзейства на кожную чарнобыльскую гадавіну. Пры ўсім гэта таксама недарэчная спроба перахапіць ініцыятыву ў апазыцыі, якая "толькі і ведае, што спэкуляваць на балючай тэме, у той час як мы (яны) займаемся справай". Якой, шаноўныя дэпутаты? Рызыкну паабяцаць любое месца ў нашай газэце для інтэрвію альбо артыкула на гэтую тэму. Чакаю дэпутацкіх прапановаў.

Кантралёры праверылі наяўнасьць паліўна-змазачных матэрыялаў у гаспадарках вобласьці. Выявілася, што ў 330 гаспадарак (усяго іх крыху больш за 400) паліва для трактароў і аўтамашынаў ёсьць толькі на дзень-два працы. На дзень праверкі кантралёры засьпелі 220 трактароў, якія мелі вытворчыя заданьні, аднак не змаглі выбрацца ў поле з-за адсутнасьці паліва і ўласна трактарыстаў. Іх чакаюць з гораду, але тут свае праблемы: гарадзкому рабочаму трэба плаціць, яго трэба належным чынам уладкаваць. А даць усё гэта многія калгасы няздольныя.

Сёлета амаль на 900 чалавек вырасла колькасьць беспрацоўных у вобласьці. Іх цяпер ужо больш за 5200 чалавек. Магчыма, ня менш, калі ня больш, "неафіцыйных" беспрацоўных. Дарэчы, днямі сутыкнуўся ў адным афіцыйным дакумэнце з новым тэрмінам, які ўлада ўжывае адкрыта: сталая беднасьць. З паперы вынікае, што цяпер 24 адсоткі магілёўцаў "пражываюць у сталай беднасьці ўсе 12 месяцаў года". Жадаю чытачам ніколі не трапляць у гэты дакумэнт.

Да сустрэчы,
Сымон Глазштэйн.

ПРЭС-РЭЛІЗ САКРАТАРЫЯТА ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ЗЬЕЗДА

Замежжа падтрымвае

Беларусы замежжа актыўна падтрымліваюць ідэю правядзеньня Ўсебеларускага Зьезда. Аргкамітэт атрымаў зварот ад старшыні Рады БНР Івонкі Сурвілы і яе намесьніка Сяргея Навумчыка. У прыватнасьці яны падкрэсьлілі, што: "Рада БНР пацьвярджае сваё імкненьне да кантактаў з усімі палітычнымі і грамадзкімі сіламі Беларусі, якія стаяць на пазыцыях Акта 25 сакавіка 1918 года. Гэта значыць, найперш Незалежнасьці Беларусі". Як гаворыцца ў звароце, шчырую зацікаўленасьць у посьпеху гэтага форуму выяўляюць і іншыя сябры Рады як у Эўрапейскіх краінах, так і ў ЗША і Канадзе.

19 красавіка Аргкамітэт Зьезда атрымаў ліст ад намесьніка старшыні Міжрэгіянальнага аб'яднаньня беларусаў Расеі Валянціна Грыцкевіча. Спадар Валянцін цалкам ухваляе ідэю правядзеньня гэтага мерапрыемства і заяўляе аб жаданьні прыняць удзел у ягонай працы.

Кантактны тэлефон Сакратарыята Ўсебеларускага Зьезда: 223-65-29.

РУБРЫКА ДОКТАРА ВАСІЛЯ АЎРАМЕНКІ

ЯК ВЫТРЫМАЦЬ ІСПЫТЫ НА ВЫЖЫВАНЬНЕ

Калісьці, яшчэ гадоў 15 таму, на маёй радзіме можна было хадзіць басанож у лузе, а ў лесе зьбіраць ягады і грыбы. Але як гэта даўно было і як незваротна сплыло! А прычынай таму – што мясьціны мае знаходзяцца за 60 км ад Чарнобыля.

Сёньня я – за 14 год і за 300 км ад тае злавеснае кропкі – Чарнобыльскай АЭС – але не магу быць спакойным. І ня толькі таму, што як і дзясяткі тысяч землякоў, згубіў радзіму, але й таму, што здароўе – і маё, і маіх сваякоў ды блізкіх знаходзіцца ў небясьпецы.

Апошнія гады мы звыкліся з Чарнобыльскай бядой, а на фоне сацыяльна-палітычных праблем амаль забыліся на яе. Аднак сярод галоўных беларускіх трагедыяў XX стагодзьдзя Чарнобыльская бяда – самая галоўная. Бо гэта бяда біялягічная, якая высякае беларускае дрэва пад корань, не разьбіраючы ні палітычных, ні ідэйных разнагалосьсяў. Аднак беларусы гэтага не зразумелі, як, дарэчы, і многіх іншых гістарычных урокаў.

Ужо сёньня даказана, што малыя дозы радыяцыі (а іх па самых аптымістычных прагнозах атрымліваюць 2 мільёны беларусаў) павышаюць узровень захворваньня на гіпэртанію, цукровы дыябэт, інсульты, інфаркты, рак мозгу, лёгкіх, кішэчнага тракту. Парушэньні генэтычнага коду прыводзяць да частых выродстваў, ранняга старэньня, зьніжэньня пладавітасьці будучых пакаленьняў. Па разьліках спэцыялістаў 45-50% хлопчыкаў, народжаных у забруджаных зонах пасьля 1986 году, ня змогуць мець дзяцей. Пералік адмоўных, калі не сказаць – жахлівых наступстваў Чарнобыля можна доўжыць (грунтоўна аб іх – у дакладзе прафэсара Ю.Банджэўскага, былога рэктара Гомельскага мэдінстытута, які ці не за гэты даклад і трапіў за краты). Але мне здаецца, што такія факты сёньня мала каго хвалююць. Кожны заняты штодзённым клопатам уласнага выжываньня й не стараецца глядзець наперад ці навокал. І толькі сутыкнуўшыся са сьмерцю блізкага чалавека, ці сам стаўшы перад страшным дыягназам-выракам, на хвіліну задумваецца: а чаму ж так здарылася, і хто тут вінаваты.

Вось парадокс: вялікія спадзяваньні на ўладу, якія былі яшчэ гадоў 5-6 таму, скончыліся поўным крахам, але людзей гэта мала зьдзівіла – як быццам так і трэба. Яно і сапраўды, уладары зараз таксама займаюцца ўласным выжываньнем ды кінулі сваіх грамадзянаў фактычна ў пашчу няўмольнаму лёсу. А пры вялікім жаданьні, між іншым, дзяржава магла б зрабіць сваім людзям нямала карысьці. Напрыклад, не адпіхваць дапамогу Захаду, а забясьпечыць лекамі і чыстымі прадуктамі хаця б тых 300 тысяч чалавек, якія працягваюць жыць на вельмі бруднай тэрыторыі, дзе жыць фактычна нельга. Ці – спыніць вытворчасьць харчу на тых жа тэрыторыях ды ўвесьці больш жорсткі радыяцыйны кантроль за сельгаспрадуктамі. Ці – даваць аб'ектыўную, у тым ліку й негатыўную інфармацыю па Чарнобыльскай тэматыцы, даць людзям свабоду выбару і магчымасьць адукацыі ў гэтай сфэры. У сапраўднасьці ўсё робіцца наадварот: зварочваюцца Чарнобыльскія праграмы, ідзе татальная дэзінфармацыя і "ружовая" статыстыка, чарнобыльцы залічваюцца да "практычна здаровых", брудныя зоны абвяшчаюцца "ўжо чыстымі", а Захад – галоўным ворагам беларусаў. Як быццам бы гэта "лепшы сябра" – Расея – столькі год адбудоўвала нашы мэдычныя цэнтры і пастаўляла шматмільённую гуманітарную дапамогу. Як быццам у Расею езьдзілі адпачываць нашы дзеці і вучыцца многія спэцыялісты-мэдыкі...

Вось некалькі практычных парадаў, якія хоць у нечым могуць вам дапамагчы.

1. Рэгулярна правярайце шчытападобную залозу, як орган-мішэнь пасьля 1986 году.

2. Цікаўцеся паходжаньнем прадуктаў, асабліва гародніны і малочных, і не ўжывайце іх, калі яны паходзяць з Слаўгарадзкага, Краснапольскага, Чэрыкаўскага і Касьцюковіцкага раёнаў. Не зважаючы на патрыятызм, больш ешце імпартнай садавіны – радыяцыі там адназначна менш.

3. Не зьбірайце дары лесу ў забруджаных зонах (ад 1 кюры на квадратны кілямэтар і больш – арыентуйцеся па мапе). Правярайце на радыяцыю ягады-грыбы (у Магілёве ёсьць тры адпаведныя ўстановы).

4. Не ўжывайце ў ежу дзіч, а пажадана і рачную ці азёрную рыбу з забруджаных зонаў.

5. Прымайце полівітаміны, асабліва ў зімова-вясеньні пэрыяд – як прафіляктыку анкалягічных хваробаў.

6. Раз на тыдзень рабіце "разгрузачны" садавіна-гароднінны дзень, або ўвогуле – галадоўку на чыстай вадзе.

7. Раз на год выязджайце ў чыстую зону на 3-4 тыдні, а дзецям пажадана і на 1,5-2 месяцы.

Вядома, гэта ня ёсьць панацэяй, але калі вашае жыцьцё працягнецца хоць на 5-6 год, гэта будзе някепска. Не забывайцеся на тое, хто вы й дзе жывеце. Адзін з галоўных урокаў Чарнобыля: хто мае кароткую памяць – той мае кароткае жыцьцё.

Хрысьціянскія прынцыпы і рэальнае жыцьцё

Цягам усяе гісторыі людзі, безумоўна, пыталіся: ці можна выкарыстоўваць хрысьціянскія прынцыпы ў бізнэсе.

Вядома ж, Сьвятая Біблія – аснова хрысьціянства – дае шмат адказаў на чалавечыя пытаньні. Адзін з найгалоўных прынцыпаў яе – любіць адзін аднаго. Карыстаючыся гэтым прынцыпам, сапраўдны лідэр заўжды здолее стварыць такую атмасфэру ў сваім асяродку, у якой людзі будуць пачувацца вольна й камфортна, не адчуваючы ніякага страху. Бо сам прынцып любові выключае гэты страх. Такім чынам, людзі маюць давер адзін да аднаго й дзякуючы гэтаму яны лепш працуюць.

Біблія дае лідэрам шмат парадаў. Аднак важна, каб тыя ведалі, якім чынам выкарыстоўваць іх, калі надарыцца патрэба. Адна з галоўных характарыстыкаў лідэрства ў тым, каб умець кантраляваць сябе ў няпростай сытуацыі. Калі ў сваёй працы лідэр выкарыстоўвае прынцып любові, ён будзе паважаць сваіх падначаленых. Менавіта ў такім разе ён стане аўтарытэтным кіраўніком. А калі ён стане аўтарытэтным спасярод сваіх падначаленых, ён зможа натхняць іншых людзей. Згодна зь Бібліяй, асабісты ці які-колечы бізнэсовы посьпех поўнасьцю залежны ад стаўленьня асобы да іншых людзей, ад ейнае здольнасьці да супрацоўніцтва ды пабудовы добрых стасункаў з суседзямі.

На вялікі жаль, у нашай краіне, дзе доўга панавалі часы "вялікай атэізацыі" разам з заўзятым змаганьнем з прыватнасьцю, гэтыя хрысьціянскія прынцыпы і каштоўнасьці разглядаюцца як нейкае вар'яцтва. Зразумець можна. Людзі стараюцца рэальна глядзець на рэчы. Жорсткая беларуская сапраўднасьць бярэ сваё... Якія ж тут прынцыпы?

Віталь БУГАЁЎ

Ад рэдакцыі. ***Віншуем праваслаўных вернікаў Магілёўшчыны з надыходзячым Вялікднём. Зычым усім здароўя, добрага настрою і жыцьцёвых удач!***

НАСУСТРАЧ ДНЮ ПЕРАМОГІ

Жорсткая праўда вайны

19 студзеня 1943 года фашыстамі была цалкам спалена невялічкая вёсачка зь дзіўнай назвай Восы-Калёсы, што разьмяшчалася сярод лясоў і балот паміж Глускам і Асіповічамі. Спалена зь людзьмі, якія не пасьпелі ўцячы ў лес. Пра ваенную гісторыю гэтай вёскі распавядае былы яе жыхар Мікалай БУЛАВАЦКІ.

Чаму вёску так назвалі? Бо іх дзьве было. Адна называлася Восы, а другая – Калёсы. Калі стварылі калгасы, тады гэтыя дзьве вёскі аб'ядналі ў адзін калгас "Чырвоны колас". Так і сталі называць праз злучок: Восы-Калёсы.

А адкуль тыя назвы? Калі падчас Сталыпінскай рэформы паноў абавязалі прадаваць свае землі ці здаваць іх у арэнду, пан Жылінскі (даволі багаты пан і знакаміты чалавек) паехаў аглядваць свае землі, каб вырашыць якія прадаваць. Блукаючы сярод балот, выехаў на груд, які можна было засяляць. Але ён ужо быў заселены восамі. Іх там вялося, як нідзе. Адно гняздо пераехаў, другое, трэцяе... Тут яны як усхадзіліся, як наддалі і каню, і пану. Тыя стрымгалоў уцякаць...

Так і назвалі тое месца: Восы. І вёску, якая пазьней там узьнікла.

А потым за кілямэтры паўтары зьявіўся новы пасёлачак. Ён яшчэ назвы ня меў. І калі каго адтуль пыталі "Дзе жывеш?", ён адказваў: "Каля Восы". Так і сталі зваць пасёлак: Каля-Восы. А калі стваралі калгас, дык мусіць нехта не расчуў і запісаў "Калёсы". Так па ўсіх паперах і пайшло.

Даваенная гісторыя гэтай мясьціны таксама даволі цікавая, але тут раскажу пра вайну, што помню.

...Як пачалася вайна, мне было 9 год, я ўжо другую клясу скончыў. У той самы дзень маці з Марусяй (маёй сястрой) у Менску была. Дзяўчынка захварэла, ды так, што глускія дактары не маглі дапамагчы, далі накіраваньне да сталічных сьвяцілаў...

Прыехала ў Менск, а там бамбёжка. Поўны вакзал народу, мітусьня, ніхто зь ёю гаварыць ня хоча, нічога не тлумачаць. Крычаць, лезуць па квіткі некуды ехаць. Нехта ўсё ж паспагадаў на хворае дзіця, дапамаглі ўзяць квіток назад да Асіповіч.

Стаіць, чакае цягніка. Разгаварылася зь нейкай габрэйкай, тая й кажа: "У вас дзіця такое хворае, вам ня трэба ехаць дадому, а трэба абавязкова да дактароў..." І ўгаварыла дурную маці. Тая прадала ёй свой квіток і зноў пайшла дактароў шукаць. Ёй кажуць: "Што ты, баба! Уцякай адсюль, бо хутка тут усё рушыцца будзе! І сама загінеш, і дзіця загубіш!.."

Яна ў сьлёзы, ды йзноў на вакзал. А там шчэ большая мітусьня, крыкі, лаянка...

Неяк жа яна ўлезла ў вагон, даехала да Асіповіч. Прыйшла дадому пешшу зь дзіцём на руках, гэта кілямэтраў з дваццаць. Дзякаваць Богу, сястра ўсё ж неяк выправілася пазьней, шчэ трэба было ёй паўтары гады пажыць.

Напрыканцы чэрвеня ці мо ўжо напачатку ліпеня прыехалі ў вёску немцы на фурманках. Дывізія наша разьбіта была і яе парэшткі па лесе рассыпаліся. Дык тыя немцы злавілі двух салдатаў. Вялі іх перад сабой і білі. Хто штыком штурхаў, хто шомпалам па галаве. Потым іх расстралялі.

Агледзелі вёску і паехалі. Тыдні праз два прыехаў камэндант з Завалочыц на двухколцы. Сьмела тады езьдзілі, не баяліся. Партызанаў яшчэ не было, а салдаты з разьбітай дывізіі па лясах хаваліся, не вытыркаліся. Прыехалі ўсяго ўдвох, камэндант і вазьніца, з такімі пакункамі для яек, якія цяпер у кожнай краме, а тады мы іх упершыню пабачылі. Прыехалі: "Давай яйкі, куркі!" Хто куру прынёс, хто яек назьбіраў. Яны гэта ўсё забралі і паехалі. Ціха-мірна.

Яшчэ колькі разоў прыязджаў, але й нячаста.

А салдаты ў лесе кучкавацца пачалі, афіцэры пачалі атрады зьбіраць.

Неяк, ужо позьняй восеньню ехалі 12 немцаў на роварах. Праехалі Масты (вёска такая была паміж Яўсеевічамі і Восамі, яе таксама пазьней спалілі), а за Мастамі іх і пастралялі ўсіх. Пасьля таго ўжо па адным ня езьдзілі, як той камэндант. Калі ехалі, то чалавек па сорак.

Зімой ужо пачалі прызначаць паліцаяў і старастаў. У Восах-Калёсах не знайшлося ніводнага паліцая. У суседніх вёсках, у Мяжным, у Бортным, – там праз хату. А ў нас ніводнага. Прыехалі аднойчы старасту назначаць – ніхто не пагадзіўся. Сказалі: "Падумайце!" І паехалі.

Завітаў у вёску Паланейчык, ён тады ўжо партызанскі атрад зьбіраў, і кажа дзядзьку Цярэнту (гэта мацярын брат): "Станавіся! А то прывядуць якога гада, будзеце тут на дыбачках хадзіць. Трэба, каб свой чалавек быў". Так і стаў Цярэнта старастам. Пасьля вайны яго зьбіраліся судзіць за гэта, але Паланейчык тады яшчэ жывы быў, уратаваў.

А зіма 42-га года марозная пачалася. Пад Новы год маразы градусаў пад трыццаць. Партызанскіх атрадаў у нашых лясах тады было ўжо чатыры. У зямлянках холадна, замярзаюць. Вось і пайшлі адаграваццa па вёсках. У Восах і Калёсах атрад Шашуры атабарыўся. Якраз перад Новым годам прыйшлі і расьсяліліся па хатах. А штаб быў у Рыгора Караля.

Адтуль і вылазкі рабілі. Злавілі неяк паліцая, прывялі ў вёску, хацелі страляць. Той узмаліўся, што будзе з партызанамі супраць немцаў ваяваць. А яго ны брат у гэтым атрадзе быў. Паверылі, не расстралялі. А ён уцёк да немцаў і немцам усё расказаў.

Выправілі немцы пад Каляды ў вёску карную экспэдыцыю. Партызаны паўцякалі ў лес. І вяскоўцы, хто спрытнейшы, паўцякалі. Засталіся старыя і нямоглыя. Зайшлі ў хату Караля. Рыгор уцёк у лес, а яго ны брат Іван, інвалід фінскай вайны, ня змог уцячы. Яго й расстралялі. І яшчэ двох мужыкоў, каго злавілі. Жанчын і малых не чапалі.

Пазабіралі сьвіней, кароў, курэй. На ўсю вёску пакінулі тры ці чатыры каровы – для дзяцей, маўляў. Усё астатняе павезьлі ці пагналі, – "каб бандытаў не кармілі".

Праз суткі вярнуліся партызаны, зноў расьсяліліся па хатах, хадзілі на заданьні. Мабыць, дапяклі немцам, бо задумалі тыя больш жорсткую карную апэрацыю.

Гэта на Вадохрышча было... Баба Каця напярэдадні вечарам зварыла куцьцю. Раніцай мы селі сьнедаць. І тут нехта з суседзяў зайшоў, сказаў, што партызаны перадалі, каб ратаваліся, каб ішлі ў лес, бо набліжаюцца карнікі. Партызаны таксама кінулі вёску і падаліся ў лес.

Мы хутка пасьнедалі і пайшлі ў лес, як і ўся вёска. Хто ў клунак сёе-тое зьвязаў, у лясёнцы за плечы ці ў мяшку – усе нешта нясуць. А ў нас партызаны пакінулі нейкага хворага каня, высокага і вельмі худога. А побач жыў Іван Юзікаў, нейкі наш сваяк: яго жонка Маня і Цярэнтава жонка Анюта былі сёстрамі. Юзікаў – гэта па бацьку, а прозьвішча – Клыга. У Івана калісьці было два кані і была збруя ўся. Коней у яго забралі партызаны. А сані і збруя засталіся.

Ну дык вось, запрэглі мы нашага каня ў Іванавы сані і паехалі. Іван з Маняй і сынам Валодзем. І мы – Маруся, Рая, я і маці. Дзяўчынкам – 5 і 7 гадоў. Дарослыя йшлі пешшу, а дзяцей на воз пасадзілі. І наклалі на воз сякія-такія пажыткі – па мяшку жыта, падушку, коўдру, шчэ сёе-тое.

Прыехалі мы ў лес, там быў невялічкі партызанскі будан зь яловых галінак, яшчэ летам зроблены. Вакол гэтага будана ўсе і разьмясьціліся.

Расклалі касьцёр, каб пагрэцца, а тут "рама" ляціць, самалёцік такі, – мы хто куды, давай заліваць гэты касьцёр. Начавалі без агню, баяліся.

Ноч цяжкая была. Маразы сапраўдныя крышчэнскія. А сьнегу нападала шмат, ды на нямёрзлую зямлю, балота правальвалася. Правалісься, намокнеш, а тут мароз градусаў пад 20-25. Мёрзьлі, дрыжэлі.

Мне ўжо было каля адзінаццаці гадоў, можа й лягчэй, чым малым. Але ўсё адно – сядзіш, задрэмлеш. Глядзь: прымёрз. Высякаць трэба.

А зь немаўлятамі зусім бяда. Яны то ўмочацца, то абмараюцца. Іх трэба пераспавіць. А як раскруціць на марозе? Маленькі агеньчык у будане раскладуць, каб пры хоць якім цяпле пераспавіваць дзяцей. А тут дым у вочы лезе, дзеці крычаць, плачуць. Іх суцішаюць, хуценька мяняюць пялюшкі, пакуль зноў не абмочацца. Адным словам, напакутаваліся, як толькі можна.

(Працяг у наступным нумары)

Яны ня сталі на калені

Рэдакцыя атрымала магчымасьць азнаёміцца з гарвыканкамаўскім дакумэнтам, у якім абагульнены праблемы мясцовых вэтэранаў вайны і паведамляецца пра тое, што робіцца для іх вырашэньня. Загадчыца аддзела сацыяльнай абароны С.Фралова, якая падпісала гэты 8-мі старонкавы дакумэнт, напрыканцы робіць слушную, хаця і невядома каму адрасаваную заўвагу: "Складаныя і ўзаемазвязаныя праблемы, па дапамогу ў вырашэньні якіх вэтэраны зьвяртаюцца сёньня ў органы сацыяльнай абароны, патрабуюць праявдзеньня комплексных мерапрыемстваў, стварэньня цэласнай сыстэмы службаў па аказаньню мэдычна-сацыяльных, псыхоляга-пэдагагічных, сацыяльна-бытавых паслугаў". Пакуль тая сыстэма будзе створана (а пра неабходнасьць яе вэтэраны, відаць, чуюць усе 55 пасьляваенных гадоў), дакумэнт паведамляе пра тое, што рэальна робіцца сёньня, цяпер, пакуль многія вэтэраны яшчэ жывыя й пра іх успамінаюць напярэдадні кожнага, асабліва "круглага" Дня перамогі. Лепш, чым сама дзелавая папера тут ня скажаш, таму падаем найбольш пераканаўчыя вытрымкі зь яе. ***(Глядзі ніжэй).***

Шмат месца і словаў у дакумэнце ў пераліку мерапрыемстваў і акцыяў, якія адносяцца да катэгорыі "чествования": бясплатныя прагляды савецкіх фільмаў, вітальныя вечарыны, сустрэчы з моладзьдзю і школьнікамі, урачыстыя абеды на прадпрыемствах, аказаньне грашовай дапамогі, уручэньне памятных знакаў... Назва аднаго з цыклаў "патрыятычных мерапрыемстваў" нас уразіла асабліва: "Яны ня сталі на калені"...

Што ж, сапраўды так.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях маралі

4. В городе Могилеве проживает 907 инвалидов Великой Отечественной войны, 20069 - участников Великой Отечественной войны, 165 лиц вольнонаемного состава, 1859 - узников, 54- жителя блокадного Ленинграда, 1360 - семьи погибших, 757- лиц, награжденных орденами и медалями, 85 инвалида с детства по последствиям войны.

Социальной защите этой категории граждан уделяется особое внимание. Они состоят на учете в отделах социальной защиты районных администраций, на них заведены карты учета, ежегодно проводится обследование их материально-бытовых условий. Решениями районных

В 1999году установлено 57 телефонов инвалидам и участникам Великой Отечественной войны из 794 нуждающихся.

Выделено 714 санаторно-курортных путевки для лечения в санаториях республики.

На учете нуждающихся в улучшении жилищных условий состоит 623 ветеранов войны. В 1999 году улучшили жилищные условия 61 чел. указанной категории граждан.

Введены в эксплуатацию два жилых блока на 94 квартиры в строящемся 180-квартирном Доме ветеранов. В Доме ветеранов имеется комплекс социально-бытового назначения, работает магазин, осуществляется медицинское обслуживание. Готовятся к сдаче еще два блока на 86 квартир. Завершение строительства с полным благоустройством планируется в сентябре 2000 года.

В г.Могилеве на льготном торговом обслуживании состоит 25099 человека, в том числе 4259 инвалидов и ветеранов войны. Обслуживание льготной категории граждан продовольственными товарами производится по территориальному признаку в 9-ти магазинах по районам города:

-Центральный район -маг. №№ 10,29,61,97 ОАО «Арма»
-Ленинский район -маг. №№ 36,96 ТПТ «Восход»
-Октябрьский район -маг. №№ 4,88,92 ОАО «Заднепровье»

Все вышеуказанные магазины в первую очередь снабжаются социально-значимыми продовольственными товарами: маслом сливочным, сахаром, субпродуктами, дешевыми видами колбасных изделий, птицей, табачными изделиями. Обслуживание в специализированных магазинах производится по талонам строго по дням недели, определенным для обслуживания каждой категории.

Совместные планы работы разработали с ветеранскими организациями городские библиотеки. На базе библиотек создано 4 клуба военно-патриотической направленности, которые проводят вечера-встречи. Когда поют солдаты», литературные вечера «Тропой мужества», «Этот день Победы», а также Дни памяти, книжные выставки.

Киновидеопредприятие «Позірк» проводило бесплатные ретропоказы фильмов, посвященных Великой Отечественной войне, кинолектории «Героизму и мужеству посвящается», вечера-встречи с участием ветеранов и школьников «Солдатами были все», «Они не стали на колени» и т.д.

Праграма тэлебачаньня з 1 па 7 траўня

•• Понедельник, 1 мая ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Резонанс,
8.45 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.40 «Красная шапочка». Мини-опера Могилевского областного театра кукол.
10.30 «Сегодня с вами...»
10.55 Международные спортивные новости.
11.10 Теленавигатор.
11.30 Телевизионный Дом кино.
12.00 Видеозарисовка.
12.05 М.Ульянов и Н.Белохвостикова в худ. «Выбор». 1-я и 2-я серии.
14.20 «Приглашаем на вечерки».
15.10 «Купаловцы: взгляд сквозь годы». Телеочерк.
15.20 «Понедельник с «Христофором».
15.35 Супероблаз ХХ1 века.
16.20 Ф.Раневская в комедии «Подкидыш».
17.30 Заслуженная артистка Беларуси Н.Богуславская и композитор И.Капланов в музыкальной программе «Пожалуйста, будьте рядом». Часть 1-я.
18.30 Видеозарисовка.
18.35 «Время выбрало нас». Худ.-фильм. 1-я серия.
19.40 Музыкальная программа «Пожалуйста, будьте рядом». Часть 2-я.
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Видеозарисовка.
21.40 Ю.Назаров и Е.Глушенко в худ.-фильме «Санта Лючия». 1-я и 2-я серии.
23.25 Третий тайм.
23.55 В.-А.Моцарт. Концерт для фортепиано с оркестром N 17.
0.30 «Неизвестный Наполеон». Видеофильм.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00 Новости.
7.10 «Доброе утро». Праздничный выпуск.
9.10 «Ералаш».
9.25 Играй, гармонь любимая!
9.55 Ускоренная помощь.
10.25 Семейная комедия «Альф».
11.00 Жерар Филип в фильме «Пармская обитель». 1-я серия.
12.35 Седьмое чувство.
13.15 Приглашает Концертная студия «Останкино». Валентина Талызина
14.10 Время футбола.
14.40 Песня года.
17.55 «Прогулки с динозаврами. Тайна рождения».
18.55 «Евгений Петросян приглашает...»
20.00 Время.
20.45 Суперкомедия «Один дома».
22.35 Стинг, Паваротти, Иглесиас в гала-концерте 50-го фестиваля песни в Сан-Ремо.

РОССИЯ

7.00 «Бременские музыканты». Мультфильм.
7.20 Авантюрная комедия «Дежа вю».
9.05 Доброе утро, страна.
9.45 Аншлаг и К°.
12.00, 19.00 Вести.
12.20 Кинокомедия «Неподдающиеся».
13.40 Сольный концерт Наташи Королевой.
16.00 А. Панкратов-Черный, Л. Куравлев, М. Кокшенов, Г. Польских, Л. Полищук в кинокомедии «Ультиматум».
17.30, 19.40 Михаил Задорнов и «Задорная компания».
20.20 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России — Сборная США.
22.30 Криминальная комедия «Мама, не горюй».
0.00 Эротическая мелодрама «Романс».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня
7.15 Сериал «Улицы разбитых фонарей». Заключительная серия.
9.25 Вчера в «Итогах».
10.40 Куклы.
11.30 Приключенческий фильм «Похищение «Савойи».
13.00 Е. Миронов, Н. Михалков, М. Нелова и О. Янковский в комедии «Ревизор».
15.30 Футбольный клуб.
16.25 Тихонов в фильме «Фронт без флангов». 1-я серия.
18.40 Детективный сериал «Бандитский Петербург». Фильм 1-й. «Барон». 1-я серия.
19.50 Геннадий Хазанов. «Жил-был я...»
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Шэрон Стоун и Изабель Аджани в остросюжетном фильме «Дьяволицы».
23.45 «Антропология».
0.30 Лига чемпионов.

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Почтовая сказка». Мультфильм.
12.00 «Мой остров синий». Телеверсия спектакля театра «Ромэн».
13.45 «Собака Баскервилей». Телесериал (Великобритания). 1-я и 2-я серии.
14.40 Моя судьба — эстрада.
15.10 «Вук». Мультфильм.
16.20 «Тайный брак императрицы Екатерины Великой». Док. фильм.

МОГИЛЕВ-1

16.30 «Диагноз:убийство». Телесериал.
17.20 Мультфильмы.
17.55 Праздник в вашем доме.
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 «Терра икс».Док.сериал.
20.00 «Праздник в Вашем доме».
20.45 «Я шагаю по Москве». Худ. фильм.
22.00 Астро-дайджест.
22.10 «Каменская».Детектив.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 ТВ-6.
10.45 «Музыкальная коллекция»(повтор).
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.45 «Катастрофы.Неукротимый поток».Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Комедия «Близнецы».
22.50 Спортивная программа

•• Вторник, 2 мая ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Здоровье.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Детский экран.
10.10 Видеозарисовка.
10.15 Ток-шоу «Это - XXI».
11.10 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
11.15 «На всю оставшуюся жизнь». 1-я серия.
12.30 Третий тайм.
13.10 Документальны экран. «О кинорежиссере...»
13.40 Музыка без границ.
14.10 Туробъектив.
14.30 Бездельник.
15.10 Мультфильм.
15.25 Хоккей. Чемпионат мира. Беларусь — Латвия. В перерывах (16.05) — Премьера песни, (16.50) — Новости.
17.50 Авто-парк.
18.00 «А музыка звучит...»
18.40 Международные спортивные новости.
19.15 «Премьера». Док. фильм «Один из многих».
19.30 Видеозарисовка.
19.35 «Время выбрало нас». Худ.-фильм. 2-я серия.
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.55 Хоккей. Чемпионат мира. Беларусь — Латвия. 3-й период.
22.45 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
22.50 А.Булдаков и Е.Внукова в военной драме «Клетка обезьяны».
0.05 Криминальная хроника.
0.20 «Неизвестный Наполеон». Видеофильм.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 «Дисней-клуб». «Аладдин».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Ералаш».
9.30 Здоровье.
10.00 Ускоренная помощь.
10.30 Семейная комедия «Альф».
11.00 «Пармская обитель». 2-я серия.
14.10 «Дисней-клуб». «101 далматинец».
14.40 «Новые приключения Винни-Пуха».
15.05 Умницы и умники.
15.30 «Эх, Семеновна!»
16.10 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Беларуси — Сборная Латвии. 2-й и 3-й периоды.
18.10 Михаил Евдокимов и его друзья.
20.00 Время.
20.45 Суперкомедия «Один дома-II».
22.55 «Юрий Визбор. Разрешите вам напомнить о себе...» Концерт.

РОССИЯ

8.20 Первая церемония вручения национальной премии «Цирkъ».
9.35 Доброе утро, страна.
10.15 «Золотой Остап». Фестиваль сатиры и юмора.
16.10 Джекки Чан в комедийном боевике «Близнецы-драконы».
18.05 «Два рояля».
19.00 Вести.
19.40 М. Евдокимов, Н. Русланова, А. Леньков в народной комедии «Про бизнесмена Фому».
21.20 Творческий вечер Ларисы Рубальской.
23.05 Вупи Голдберг и Майкл Онткин в мелодраме «Сердце Клары».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
Мир приключений и фантастики:
7.15 «Закон джунглей».
7.40 Мультфильм.
7.55 Детективный сериал «Бандитский Петербург». Фильм 1-й. «Барон». 1-я серия.
9.25 Г. Вицин, М. Бернес и П. Кадочников в комедии «Запасной игрок».
11.30 Криминал. «Чистосердечное признание».
12.00 «Итого».
12.20 «В нашу гавань заходили корабли».
13.10 Фильм-сказка «Приключения Пиноккио».
15.30 Сериал «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
16.25 Худ. фильм. «Фронт без флангов». 2-я серия.
18.40 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
19.50 Геннадий Хазанов. «Жил-был я...»
20.35 Профессия — репортер.
21.35 Футбол. Лига чемпионов. 1/2 финала. «Валенсия» (Испания) — «Барселона» (Испания).
23.35 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Мультфильмы.
12.15 «Вижу цель!»
12.45 «П.И.Чайковский. Избранное».
13.45 «Собака Баскервилей». Телесериал. 3-я и 4-я серии.
14.40 «Новый русский пасьянс». Ефим Шифрин.
15.35 «Украденное лицо». Мультфильм.
16.05 «Цитаты из жизни». Александр Городницкий.

МОГИЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Астро-дайджест».
8.05 «Искушение».Телесериал.
8.50 «Удивительные животные».Док.сериал.
9.15 «Каменская».Детектив.
16.30 «Диагноз:убийство». Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 «Древние воины». Док.сериал.
17.55 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в Вашем доме».
20.45 «Только ты».Телесериал.
21.30 Астро-дайджест.
21.40 «Сладкое ничто». Драма.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Пляж». Телесериал.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Истории зоопарка». Док.-фильм.
21.25 Высокая мода
21.35 «Старые молодые люди».Худ.-фильм.
23.55 Спортивная программа.

•• Среда, 3 мая ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
9.45 Мультфильм.
10.15 Компьютерный полигон.
10.35 Око.
11.10 Видеозарисовка.
11.15 «На всю оставшуюся жизнь...» Худ. фильм. 2-я серия.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо.
15.10 Мультфильм.
15.20 Видеокурс английского языка.
15.45 «5 x 5».
16.15 Памяти композитора Владимира Доморацкого.
17.10 Видеозарисовка.
17.15 Документальный экран. «Спасибо, солдат».
17.40 «Макаенка,9».
18.10 «Сегодня с вами...»
18.35 Международные спортивные новости.
19.20 Лотерея «Толока».
19.30 Видеозарисовка.
19.35 «Время выбрало нас». Худ.-фильм. 3-я серия.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.55 Видеозарисовка.
22.00 Худ.фильм «Военно-полевой роман».
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Королевская охота.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 Поле чудес.
10.15 Итоги чемпионата Европы по тяжелой атлетике.
13.30 «Вместе».
14.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста».
14.40 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 «Нежный яд».
17.30 Маски-шоу.
18.05 С. Бондарчук, В. Шукшин, Ю. Никулин, В. Тихонов в фильме «Они сражались за Родину». Часть 1-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Швейцарии — Сборная России.
23.05 Боевик «Изумрудный солдат»

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20 «Дежурная часть».
8.40 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 «Санта-Барбара».
15.40 Мультфильмы.
16.30 «Башня».
16.55 «Круглая дата». Наталья Бондарчук.
17.25 «Театр + ТВ: театральные романы». Часть 2-я.
18.25 Сам себе режиссер.
19.45 «Дикий ангел».
20.45, 22.30 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Чехии — сборная Канады.
23.35 «Футбол + ТВ».
0.30 «Дежурная часть».

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30 «Сегодня утром».
7.50 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00. 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Свидетель века». Лев Безыменский в фильме «31 января 1943 года».
9.40 Без рецепта.
10.10 Герой дня без галстука.
10.40 «Среда».
11.30 «Старый телевизор» вспоминает. «Неизвестная война». Битва за Берлин».
13.25 А. Ткаченок в фильме «Жил-был доктор...»
15.30 Сериал «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
16.25 Худ. фильм. «Фронт за линией фронта». 1-я серия.
18.40 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
19.50 Геннадий Хазанов. «Жил-был я...»
20.35 Профессия — репортер.
21.35 Футбол. Лига чемпионов. 1/2 финала. «Реал» (Испания) — «Бавария» (Германия).
23.35 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Кармен». Худ. фильм.
13.15 Живое дерево ремесел.
13.45 «Зайка-зазнайка». Мультфильм.
14.15 «Царская ложа».
15.00 Новости.
15.10 Кино — детям. «Чародей».
15.35 «Беседы о русской культуре».
16.15 Ноу-хау.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильм.

МОГИНАЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».Телесериал.
8.55 «Удивительные животные».Док.сериал.
9.20 «Сладкое ничто». Драма.
16.30 «Диагноз:убийство». Телесериал.
17.15 Мультфильм.
17.25 «Мир скорости». Тележурнал.
18.00 «Праздник в вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
20.45 «Только ты».Телесериал.
21.25 Астро-дайджест.
21.35 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Городские новости.
18.45 «За пределами науки».Док.-фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Детектив «Ночная тревога».
23.15 Спортивная программа.

•• Четверг, 4 мая ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.10 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
9.15 Королевская охота.
9.45 Детский экран. «Проделки сорванца». Худ.фильм.
11.10 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
11.15 «На всю оставшуюся жизнь...» Худ. фильм. 3-я серия.
12.20 «Мелодии экрана». Фильм-концерт.
13.10 А.Петрашкевич. «Пророк для Отчизны». Телеспектакль. Действие 1-е.
14.20 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
14.25 Документальный экран. «Солдатки».
15.10 Мультфильмы.
16.05 Видеокурс английского языка.
16.30 ТВ — школе. Белорусская литература. 9-й класс.
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
18.00 «А музыка звучит...» Гитарист В.Любинский (г.Минск).
18.30 Политические диалоги.
19.15 Международные спортивные новости.
19.25 Хоккей. Чемпионат мира. Беларусь — Швеция. Трансляция из Санкт-Петербурга.
22.00 Панорама.
22.40 Событие.
22.55 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
23.00 «Время выбрало нас». Худ.-фильм. 4-я серия.
0.10 Криминальная хроника.
0.15 «Крок-2». Клуб молодой семьи.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 Маски-шоу.
9.45 Ищу тебя.
10.30 Сериал «Новые приключения Синдбада».
13.30 «Вместе».
14.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста».
14.40 Семь бед — один ответ.
15.00 Программа «100%».
15.25 ...До шестнадцати и старше
16.00 «Нежный яд».
17.30 Планета КВН.
18.00 Человек и закон.
18.45 «Они сражались за Родину». Часть 2-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Приключенческий фильм «Туннель».
22.40 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Швеции — Сборная Беларуси.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20 «Дежурная часть».
8.40 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 «Санта-Барбара».
15.40 Мультфильмы.
16.30 «Башня».
16.55 Диалоги о рыбалке.
17.25 «Кино +ТВ».
18.25 «Вино-шоу-кур».
19.45 «Дикий ангел».
20.45, 22.30 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Финляндии — сборная Словакии.

23.35 «Дежурная часть».
23.05 «Мода + ТВ».
0.45 Горячая десятка.

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30 «Сегодня утром».
7.50 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Большие родители.
10.00 Дог-шоу «Я и моя собака».
10.35 Профессия — репортер.
11.30 «Старый телевизор» вспоминает.«Неизвестная война».
13.35 Пола Ракса, Николай Мерзликин и Георгий Бурков в худ. фильме «Зося».
15.30 Сериал «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
16.25 Худ. фильм. «Фронт за линией фронта». 2-я серия.
18.40 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
19.50 Геннадий Хазанов. «Жил-был я...»
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Микки Рурк и Уильям Дефо в боевике «Белые пески».
23.35 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
10.40 К 55-летию Победы. Документальные фильмы.
11.40 «Кровавая свадьба». Худ. фильм.
12.50 Сергей Юрский читает стихи И.Бродского.
13.15 Архитектурная галерея.
13.45 «Али-Баба и сорок разбойников», «Два билета в Индию». Мультфильмы.
14.30 «Дворцовые тайны».
15.00 Новости.
15.10 Д.Шостакович. Сюита «Болт».
15.30 «Преображение». Док. фильм.

МОГИЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».Телесериал.
8.45 «Удивительные животные».Док.сериал.
9.10 «Кулак возмездия».Боевик.
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 Ток-шоу «Я сама». «Роман в письмах».
17.55 «Праздник в Вашем доме».
18.50 Мультфильм.
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в Вашем доме».
20.45 «Только ты».Телесериал.
21.30 Астро-дайджест.
21.40 «Сыновья».Драма.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Шанс».Телеигра.
18.55 Муз.антракт.
19.00 «Босоногий австралиец играет со змеями и ящерицами».
19.25 «Поздравления».
20.55 Прогноз погоды.
21.00 «Шанс».
21.25 Высокая мода.
21.35 Боевик «Последний оставшийся в живых».
23.05 Спортивная программа.

•• Пятница, 5 мая ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.35 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.35 «Лиловый шар». Худ. фильм.
11.10 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
11.14 «На всю оставшуюся жизнь...» Худ. фильм. 4-я серия, заключительная.
12.15 Сделано в Беларуси. Дайджест.
12.30 Усадьба.
13.10 А.Петрашкевич. «Пророк для Отчизны». Телеспектакль.
14.10 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
14.15 Док.экран. «Мой Минск. Ностальгическое путешествие».
15.10 Мультфильмы.
16.00 Регион. Передача из Витебска.
16.25 «Риск-версия».
17.15 «Свята». Фильм-концерт.
18.00 К 55-летию Победы. «С лейкой» и блокнотом». Телеочерк.
18.30 «К родному порогу». Поэтические новеллы по стихам белорусских поэтов.
18.40 Международные спортивные новости.
19.15 «Сегодня с вами...»
19.40 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
19.45 «Время выбрало нас». Худ.-фильм. 5-я серия, заключительная.
20.50 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 События.
21.55 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
22.00 Киноповесть режиссера Н.Гуденко «Подранки».
23.30 Криминальная хроника.
23.45 «Кубок Дэвиса. Стратегия победы». Послесловие к матчу между командами Беларуси и ЮАР.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.30 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 «Каламбур».
9.45 Человек и закон.
10.30 Сериал «Новые приключения Синдбада».
13.30 «Вместе».
14.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста».
14.40 Что да как.
15.00 «Царь горы».
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 «Нежный яд».
17.30 Джентльмен-шоу.
18.00 Док. детектив. Операция «Берлинское противостояние». Дело 1956 года.
18.30 Вкусные истории.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Триллер «Зазубренное лезвие».
22.50 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20 «Дежурная часть».
8.30 Тысяча и один день.
8.50 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 «Санта-Барбара».
15.25 Мультфильмы.
16.30 «Башня».
16.55 Сиреневый туман.
17.25 «К-2» представляет: Олег Табаков и его театр в программе «Фрак народа».
18.25 Клуб «Белый попугай».
19.45 «Дикий ангел».
20.45, 22.30 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.
23.30 Джефф Фейхи в триллере «Мечта каждой женщины».
1.10 «Дежурная часть».

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30 «Сегодня утром».
7.50 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Экстремальные ситуации».
10.25 Служба спасения.
11.30 «Старый телевизор» вспоминает. «Неизвестная война». «Солдат неизвестной войны».
13.25 Худ. фильм «Летняя поездка к морю».
15.30 Сериал «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
16.25 Худ. фильм «Фронт в тылу врага». 1-я серия.
18.40 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
19.50 Геннадий Хазанов. «Жил был я...»
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Джим Керри в комедии «Эйс Вентура. Розыск домашних животных».
23.25 Песни с Фоменко.

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
10.30 «Гулливер в Лилипутии». Телефильм. 3-я и 4-я серии.
11.40 «Колдовская любовь». Худ. фильм.
13.45 Мультфильмы.
14.20 Х.Родриго. Концерт «Аранхуэс» для гитары с оркестром.
14.45 Живое дерево ремесел.
15.00 Новости.
15.10 Кино — детям. «Чародей».
15.35 «Беседы о русской культуре».
16.15 Поклонникам Терпсихоры.

МОГИЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».Телесериал.
8.55 «Удивительные животные». Док. сериал.
9.20 «Сыновья». Драма.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 «За гранью возможного».Телесериал.
17.45 Мультфильмы.
18.00 «Праздник в Вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.10 «Праздник в Вашем доме».
20.55 «Только ты». Телесериал.
21.40 Астро-дайджест.
21.50 Рейтинг-фильм.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
9.10-12.00 ТВ-6.
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Городские новости.
18.45 «Пляж». Телесериал.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Комедийный боевик «Мистер Крутой».
23.10 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 6 мая ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 «Хатынь». Док. фильм.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00 Новости.
9.10 Мультфильм.
9.20 «Сегодня с вами...» Бывшие юные участники Великой Отечественной войны, бойцы батальона белорусских орлят.
9.45 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
9.50 Здоровье. Тележурнал.
10.15 Вершина мира.
10.40 Компьютерный полигон.
11.00 «Все нормально, мама!»
11.40 Международные спортивные новости.
11.55 Усадьба.
12.20 «Встречи в России». Фестиваль русских театров стран СНГ и Бал-тии в Санкт-Петербурге.
13.05 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
13.10 А.Папанов и Т.Макарова в худ.-фильме «Иван» («Беларусьфильм»).
14.20 Олимп.
15.00 Новости.
15.10 Познай себя. «Психологический феномен телевидения».
15.35 «Все мы родом из детства».
16.30 Бон тон.
17.00 «Анжелика и друзья». Творческий вечер певицы Анжелики Ютт.
18.00 Земляки. По страницам прошлых передач.
19.00 Новости.
19.15 Из достоверных источников.
19.35 Бездельник.
20.00 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.15 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
20.20 «Буквы на мраморе». Короткометражный худ. фильм («Беларусьфильм»).
21.00 Панорама.
21.40 С.Боннер в мелодраме «Откровения незнакомцу» (Франция).
23.15 Видимо-невидимо.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 Джентльмен-шоу.
9.45 Док. детектив. Операция «Берлинское противостояние». Дело 1956 года.
10.10 Смак.
10.30 Сериал «Новые приключения Синдбада».
13.30 «Вместе».
14.15 Мультазбука.
14.40 Тайны Востока в фильме «И еще одна ночь Шахерезады».
16.00 «Нежный яд».
17.30 Песня года.
18.25 Комедия «Крепкий орешек».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Мелодрама «Военно-полевой роман».
22.35 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20 «Дежурная часть».
8.40 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 «Санта-Барбара».
14.45 Чемпионат мира по автогонкам. Гран-при Испании.
16.35 Акуна матата. «Я — чеченка».
17.15 Дежурная часть.
17.45 Гараж.
18.25 «Городок».
19.45 «Дикий ангел».
20.45, 22.30 Премьера. Агата Кристи. Пуаро. «Убийство на поле для гольфа».
23.20 «Панорама».
0.15 Роберт Вул в комедии «Открытый сезон».
1.55 «Дежурная часть».

НТВ

7.00 «Сегодня утром».
7.50 Детективный сериал «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 В. Тихонов, М. Пуговкин и Л. Быков в фильме «Майские звезды».
11.30 «Старый телевизор» вспоминает. «Неизвестная война. О создании документального сериала».
13.25 Г. Макарова, Г. Скоробогатова и Б. Брондуков в фильме «Вдовы».
15.30 Сериал «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
16.25 Худ. фильм. «Фронт в тылу врага». 2-я серия, заключительная.
18.35 «Один день».
19.05 М. Ульянов и А. Пороховщиков в боевике «Ворошиловский стрелок».
21.45 Тимоти Далтон в боевике «Джеймс Бонд — агент 007».
0.05 Ток-шоу «Про это».

КУЛЬТУРА

9.05 «Читая Библию».
9.15 «Российский курьер».
9.55 «Много верст в походах пройдено». Исполняет Алексей Покровский.
10.35 Мультфильм.
11.00 «Аистенок».
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Мистер Аркадин». Худ. фильм.
13.45 «Дикие лебеди». Мультфильм.
14.40 Поэтические позвонки. В.Маяковский.

МОГИЛЕВ-1

15.00 «Веселые истории». Фильм—детям.
16.35 «Праздник в Вашем доме».
18.10 «Досье инспектора Лавардена». Телесериал.
19.00 Телемагазин.
19.15 «Солдаты». Худ. фильм.
21.00 Астро-дайджест.
21.15 «Примадонна Мэри». Комедия.
22.35 «Встреча с...». Александр Кутиков.
23.20 «Плохая компания». Триллер.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.00-17.00 ТНТ.
17.00 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
18.30 «Поздравления».
19.30 Мультфильмы.
19.50 Индийское кино. «Разочарование».
22.00 «Последний самурай». Худ. фильм.
23.30 MTV.

•• Воскресенье, 7 мая ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
8.05 «Мы — журналисты». Док.-фильм.
8.25 Телебарометр.
8.40 Потребительская корзина.
9.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.40 Туробъектив.
10.05 «Все нормально, мама!»
10.35 «Путь в будущее». Телеочерк.
11.00 Арсенал.
11.25 Марсово поле.
11.45 Международные спортивные новости.
12.00 Сделано в Беларуси.
12.15 «Личности XX века». Док.сериал «Сокровенные люди»(Россия).
12.30 Видеозарисовка.
12.35 А.Демидова в худ. фильме «Дневные звезды».
14.00 Сельчане.
14.25 Золотые ключи.Телефестиваль народного творчества.
15.00 Новости.
15.15 «На волне взаимопонимания».
16.00 Зорная ростань.
16.30 Док.фильм «Сморгонские хроники».
17.10 Теленавигатор.
17.30 Видеозарисовка.
17.35 «Третий в пятом ряду». Худ.-фильм.
18.45 «На волнах эфира». Праздничная программа.
19.25 Премьера песни.
19.35 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу «Карамболь».
21.20 «55 лет Победы». Видеозарисовка.
21.25 Т.Самойлова и А.Баталов в драме «Летят журавли».
23.00 Авто-парк.
23.10 Баскетбол. Чемпионат Беларуси. Мужчины. Финал.
23.40 Акколада.

ОРТ

7.00, 9.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!
7.40 «Дисней-клуб»: «Аладдин».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 Г.Польских и Е.Евстигнеев в фильме «Верность».
10.45 Торжественная церемония вступления в должность Президента Российской Федерации В.В.Путина.
12.05 А. Кузнецов, В. Высоцкий и В. Дворжецкий в фильме «Единственная дорога»
14.15 «Дисней-клуб»: «101 далматинец»
14.40 «Новые приключения Винни-Пуха».
15.10 Умницы и умники.
15.35 «Эх, Семеновна!»
16.15 «Северный конвой PQ-00».
17.15 П.И.Чайковский. «Торжественная увертюра «1812».
17.35 М.Ульянов в исторической эпопее «Великий полководец Георгий Жуков».
20.00 Время.
21.00 К 55-летию Великой Победы. Трансляция праздничного концерта.
23.05 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.

РОССИЯ

7.00 Папа, мама, я — спортивная семья.
7.55 Служу Отечеству.
8.20 «Устами младенца».
8.55 Доброе утро, страна.
9.30 «Аншлаг» и К°.
10.15 «Городок».
10.45 Торжественная церемония вступления в должность Президента Российской Федерации В.В.Путина.
12.00 Вести.
12.20 Парламентский час.
13.10 «Новая «Старая квартира».
13.55 Диалоги о животных.
14.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Испании.
17.00 Джулия Ормонд и Харрисон Форд в мелодраме «Сабрина».
19.00 - 20.00 Торжественная церемония вступления в должность Президента Российской Федерации В.В.Путина.
20.55 Праздничный концерт, посвященный Дню радио.
22.45 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.
0.55 «За круги своя». Док. фильм.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сегодня.
Мир приключений и фантастики:
7.15 «Закон джунглей».
7.40 Приключенческий фильм «Тимур и его команда».
9.20 «Ключи от форта Байяр».
10.10 «Полундра».
10.40 Профессия — репортер.
11.30 Служба спасения.
12.00 Путешествия натуралиста.
12.30 Г. Сайфулин, О. Даль и Л. Вайнштейн в фильме «Хроника пикирующего бомбардировщика».
13.55 «Свидетель века». Елена Ржевская в фильме «8 мая 1945 года».
14.20 «Женский взгляд».
15.30 Большие родители.
16.05 Док. сериал «Холодная война».
17.00 «Она написала убийство».
18.40 Худ. фильм «Офицеры».
20.25 «Красный день календаря». Фильм Л.Парфенова.
21.30 П. Кутепова, А. Лазарев-мл. и Г. Тараторкин в фильме «Умирать легко».
23.10 «Тина Тернер. Поет королева рока».

КУЛЬТУРА

9.05 «Читая Библию».
9.15 «Аистенок».
9.40 Детский сеанс. «Капитан пилигрима». Худ. фильм.
11.15 Фестиваль моноспектаклей. «1945-й». Исполняет Валентин Никулин.
12.20 Из Чайковского...
13.00 «Мой Эрмитаж».
13.30 Новости культуры.
13.45 «О любви». Худ. фильм.

МОГИЛЕВ-1

15.00 Концерт Государственного ансамбля танца Республики Беларусь.
16.10 «Кутерьма в мире зверья».-Мультсериал.
17.05 «И вот пришел Бумбо...».-Фильм—детям.
18.20 «Звездные следопыты».Телесериал.
19.20 «Операция «Мы»».
19.45 «Телевизионный бум». Док. сериал.
20.10 Телемагазин.
20.25 «Хроника пикирующего бомбардировщика». Худ. фильм.
21.45 Астро-дайджест.
21.55 «Встреча с...». Александр Иванов.
22.45 «Девочка,хочешь сниматься в кино?». Худ. фильм.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.00-17.00 ТНТ.
17.00 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
18.30 «Поздравления».
19.30 «Илья-Муромец». Худ. фильм.
20.55 «Путешественник с игральными костями». Док. фильм.
21.20 Высокая мода.
21.30 «Долгий поцелуй на ночь». Боевик.
23.30 MTV.

Памяці навукоўца й патрыёта

Два мерапрыемствы – навуковы сэмінар і прэзэнтацыю кнігі – сумясьцілі днямі магілёўскі аддзел Беларускага геаграфічнага таварыства, рэдакцыя часопіса "Магілёўская даўніна" пры фундатарстве грамадзкай арганізацыі "Кола сяброў". Абодвы імпрэзы выклікалі цікавасьць ня толькі магілёўскіх навукоўцаў, але й моладзі і творчай інтэлігенцыі.

Сэмінар прысьвячаўся 14-й гадавіне чарнобыльскай трагедыі. Падчас яго навукоўцы С.Кандратаў і Г.Рыдзеўскі, якія валодаюць тэмай на ўзроўні спэцыялістаў-аналітыкаў і сацыёлягаў, амаль 50-ці ўдзельнікам зацікаўленай гаворкі давялі экалягічную і дэмаграфічную праўду пра наступствы радыяцыйнай навалы, выказалі самыя першасныя рэкамэндацыі наконт рэальных магчымасьцяў радыяцыйнай засьцярогі. Слушна, што ў сэмінары прынялі ўдзел прадстаўнікі дзяржаўных ведамстваў і настаўнікі раённых і вясковых школаў.

Тым жа вечарам пры ўдзеле той самай аўдыторыі прэзэнтавалася кніга, якую напісалі А.Болатаў і Г.Рыдзеўскі – "Ахвяруючы сябе Бацькаўшчыне: Аркадзь Смоліч". Кніга, як узгадалі прысутныя на імпрэзе аўтары, пасьля вялікай падрыхтоўчай і дасьледча-архіўнай працы занатавалася на паперы за 2 тыдні. Затое ў выдавецтве яна праляжала каля 10 гадоў. Гэтае параўнаньне лепш за любыя словы сьведчыць пра руплівасьць сёньняшняй улады ў дачыненьні да праблемаў Адраджэньня нацыянальнай краіны і яе культуры. Аркадзь Смоліч, выдатны географ і патрыёт, магілёвец, быў закатаваны ў 38-м годзе савецкім НКВД. Пра ягонае жыцьцё распавялі гісторыкі – сябры рэдакцыйнай калегіі "Магілёўскай даўніны" А.Агееў, Б.Сідарэнка, студэнты Дзяржунівэрсытэта Т.Астапенка, Д.Паджыгераў, А.Фралова ды іншыя актывісты геаграфічнага таварыства.

Радасная імпрэза з нагоды выданьня цікавай і патрэбнай кнігі азмрочвалася адчуваньнем сёньняшняй сумнай рэчаіснасьці, якая не надае аптымізму навуковым колам ні ў побыце, ні ў магчымасьці займацца тым, што падказвае сумленьне. Аднак радасьць і добры настрой пераважалі, бо большасьць прысутных уласным прыкладам паказвае, што плён дае толькі праца. А працаваць яны ўмеюць.

Ігар ШАРУХА, старшыня аддзела Беларускага геаграфічнага таварыства

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынычаў

Унікальны музэй у сваёй хаце стварае настаўнік-пэнсыянэр зь вёскі Кіраўка, што ў Запольскім сельсавеце, Артур Вільнеўскі. Ён па адукацыі пэдагог і вэтэрынарны доктар, доўгі час зьяўляўся дырэктарам Кіраўскай васьмігадовай школы, якую зьліквідавалі некалькі год таму з прычыны адсутнасьці вучняў. Спадар Артур каля 20 гадоў дасьледуе навакольную прыроду, вынікам чаго стала грунтоўная калекцыя матылёў (налічвае больш за 200 відаў), жукоў, паўзуноў (каля 300), птушак і жывёлы. Калекцыя апошніх налічвае пакуль 30 адзінак. Чакаецца яе папаўненьне. Цікава, што Кіраўка знаходзіцца ў забруджанай зоне (да 5 кюры). Па словах Артура Емяльянавіча, пасьля Чарнобыльскай катастрофы насельнікаў лугоў і лясоў у навакольлі не паменела, а летась ён нават злавіў саранчу. Дзьверы хатымузэя А.Вільнеўскага гасьцінна расчыненыя перад наведвальнікамі. Аўтар спадзяецца ўбачыць сярод іх найперш школьнікаў, аднак тыя разам з настаўнікамі асаблівай актыўнасьці пакуль не праявілі.

Сышоў на пэнсію знакаміты старшыня калгаса імя Ільіча Васіль Медзьвядзёў. Разхваляваныя калгасьнікі адорылі старшыню падарункамі, якія па нашым часе нельга аднесьці да сьціплых сувэніраў. Былому старшыні гаспадаркі, якая апошнім часам пакутвала як і ўсе, паднесьлі... кватэру ў райцэнтры і маразільны шкап. Райвыканкам дадаў сюды каляровы тэлевізар. Апасьля сыходу з калгаса В.Медзьвядзёў нядоўга заставаўся без занятку, хутка яго абралі старшынём Ланькаўскага сельсавету замест сына, які ўзначальваў яго раней. Сын накіраваўся на дырэктарскую пасаду ў райцэнтар, дзе ачоліў аўтабазу аблспажыўтаварыства.

...з Касьцюковічаў

Прыкладна год таму ў Касьцюковічах аднавіла сваю дзейнасьць каталіцкая царква. Каталіцкая грамада, якая актыўна ўдзельнічае ва ўсіх культавых мерапрыемствах, складае ў гэтым 17-тысячным горадзе крыху болей за 20 чалавек. Пакуль вернікі зьбіраюцца ў звычайным прыватным доме, але для будучага касьцёла ўжо куплены двухпавярховы будынак, у якім раней знаходзіўся інтэрнат. Па словах вернікаў, раней у Касьцюковічах быў свой ксёндз, але ён зьехаў у Заходнюю Беларусь у пошуках вялікай колькасьці паствы. Імшу зараз служыць ксёндз Андрэй, які спэцыяльна прыязджае з Мсьціслава. Касьцюковіцкія каталікі з упэўненасьцю глядзяць у будучыню й цьвёрда вераць у вяртаньне на землі Ўсходняй Беларусі сьвятога крыжа і ў перамогу над бездухоўнасьцю і абыякавасьцю навакольных.

...з Крычава

Радыяцыйная бяда не абыйшла бокам старажытную Крычаўшчыну. Найпрыгажэйшыя мясьціны зрабіліся назаўжды непрыгоднымі для жыцьця. Самабытныя вёскі, рарытэтныя лясы і балоты, неабсяжныя палі і маляўнічыя рачулкі, якія былі сьведкамі ваяўнічай і слаўнай гісторыі краю – усё гэта не пашкадавала трагедыя...

Згодна інфармацыі, атрыманай у Крычаўскім тэрытарыяльным мэдыцынскім аб'яднаньні, на тэрыторыі Крычаўскага раёна налічваецца 26 вёсак з узроўнем радыяцыі 1-5 Ku, 16 вёсак з узроўнем 5-10 Ku і адна вёска (Сычык) з узроўнем 10-15 Ku. Агульная колькасьць людзей, што жывуць у гэтых паселішчах, па стану на красавік 2000 года складае 2799 чалавек, зь іх 668 дзяцей. У 1996 годзе ў забруджаных радыёнуклідамі населеных пунктах памерла 32 чалавекі, у 1997-м – 27 чалавек, у 1998-м – 49 чалавек, у 1999-м – 46 чалавек (у сярэднім 38,5 чалавек у год). Ведаючы агульную колькасьць жыхароў і сярэднюю штогадовую колькасць памёрлых, ня цяжка падлічыць каэфіцэнт сярэдняй сьмяротнасьці ў гэтых вёсках. Ён складае прыкладна 18,1.

Па выніках апошняга перапісу насельніцтва ў раёне жыве 40137 чалавек. А згодна інфармацыі мясцовага ЗАГСу, сярэдняя сьмяротнасьць за апошнія 4 гады склала 682 чалавекі. Такім чынам, каэфіцэнт сьмяротнасьці па раёну цалкам – прыкладна 14,7.

Напярэдадні Дня Зямлі, што адзначаецца ў сьвеце 22 красавіка, грамадзкае аб'яднаньне "Кантакт-цэнтар" супольна з экалягічнай арганізацыяй "Чыстая плынь" правялі шырокамаштабную акцыю па разьвешваньню ў горадзе шпакоўняў. Вельмі патрэбная ў экалягічным пляне рэч.

З прычыны таго, што крычаўцы вельмі актыўна пачалі мяняць пашпарты старога савецкага ўзору на новыя беларускія, атрымаць галоўны дакумэнт стала магчыма толькі праз 2,5-3 месяцы. Менавіта столькі чакаюць крычаўцы "благаваленьня" работнікаў пашпартнага стала. Афіцыйна паскорыць гэты працэс ніхто ня ў стане.

...з Мсьціслава

У буйнейшай навучальнай установе Мсьціслаўшчыны – прафэсіянальна-тэхнічным вучылішчы №218 навучаецца каля 30 грамадзянаў суседняй Расеі. Падставай таму служыць звычайны прагматычны разьлік. У любым з расейскіх ПТВ за вучобу трэба плаціць немалыя грошы, а ў Мсьціславе ня толькі не патрабуецца плата, але і прадастаўляецца бясплатнае харчаваньне. Узровень ведаў, якія падаюцца ў ПТВ №218, канешне ж, ня самы высокі, але моладзь суседніх раёнаў Расеі – Хіславіцкага, Манастыршчанскага і Веліскага – вельмі задаволеная магчымасьцю зэканоміць грошы.

Зараз у аддзяленьні стаматалёгіі цэнтральнай раённай бальніцы (ЦРБ) поўнай хадой ідзе падрыхтоўка да пераходу да платнага зубалячэньня. Робіцца гэта ў сувязі з гаротным станам мясцовай стаматалёгіі, якая атрымлівае ўсяго 22% сродкаў ад рэальна патрэбнага ўзроўня фінансаваньня. Пачынаючы з 1994 года Мсьціслаўская ЦРБ не атрымлівала ніводнай адзінкі стаматалягічнага абсталяваньня. Якасьць цэмэнтаў, якія ўжываюцца пры плямбіроўцы зубоў, ня годная нават крытыкі – гэтыя плёмбы разбураюцца ўжо праз тры месяцы. Ва ўсім сьвеце даўно забароненыя такія мэтады лячэньня, як мыш'яковісты і рэзарцын-фармалінавы. Яны прызнаныя шкоднымі для здароўя пацыэнтаў, але ў Мсьціславе карыстаюцца выключна гэтымі мэтадамі.

Словам, ужо ў бліжэйшы час стаматалёгію на Мсьціслаўшчыне разаб'е паралюш. Каб перадухіліць гэта – і ўводзіцца платнае зубалячэньне. А лячыцца трэба, бо сёньня 97% насельніцтва раёна пакутуе ад розных зубных праблем, а 65% маюць патрэбу ў пратэзаваньні.

Міхась КАРПЕЧАНКА, Андрэй КУЗЬМІН

КАМАНДЗІРОВАЧНЫЯ СПРАВАЗДАЧЫ: ЧЭХІЯ

Мы абавязаны жыць лепш

Летась у верасьні ў Кіеве адбылася сустрэча маладых кансэрватараў Чэхіі і прадстаўнікоў моладзевага дэмакратычнага руху Беларусі. Гэтак быў пакладзены пачатак сяброўства паміж маладымі дэмакратамі абедзьвюх краін. І напрыканцы сакавіка ўжо сёлета сябры Грамадзянскага Форума і Маладога Фронту зрабілі візыт у Прагу.

Мы мелі магчымасьць ня толькі азнаёміцца з прыгожай архітэктурай эўрапейскай суседкі, дазнацца пра палітычна-грамадзкую сыстэму краіны і шлях, якім прыйшла Чэхія да дэмакратыі, але і сустрэцца са сваімі знакамітымі суродзічамі, што высілкамі рэжыму сталіся непажаданымі асобамі на сваёй радзіме.

У першы дзень знаходжаньня ў Празе мы прынялі ўдзел ва ўрачыстай і хвалюючай акцыі – пасадцы "Дрэва дэмакратыі для Беларусі". Як перадаць хваляваньне й гонар ад таго, што побач з намі былі старшыня Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Івонка Сурвіла і Васіль Быкаў! Старшыня Рады БНР Івонка Сурвіла прыехала ў Прагу з Канады, дзе жыве, а Васіль Быкаў – зь Нямеччыны, дзе ён атрымаў, як вядома, своеасаблівы літаратурна-палітычны прытулак. Разам з кіраўніцтвам Чэхіі, прадстаўнікамі дыяспары яны адзначылі ў Празе беларускі Дзень Волі.

Для большасьці з нас сустрэча зь дзеючым старшынёй Рады БНР была самым адметным момантам візыту. Івонка Сурвіла правяла гістарычныя паралёлі паміж пачаткам стагодзьдзя і сёньняшнім часам й распавяла аб падтрымцы ўрада БНР з боку Чэхіі. Шмат чаго для беларускай дэмакратыі робіць гэтая краіна й зараз. Пра гэта мы даведаліся зь непасрэдных сустрэчаў у чэскім парлямэнце, у ягоных абодвух палатах: дэпутацкай Радзе і Сэнаце. З намі шчыра дзяліліся расповядамі пра сучасныя дасягненьні гэтай краіны пасьля яе дзесяцігадовага дэмакратычнага будаўніцтва. Калі сказаць коратка, гэтыя дасягненьні ўражваюць і выклікаюць белую рэўнасьць.

Менавіта Прага, дарэчы, дае сёньня магчымасьць жыць і працаваць для постсавецкіх краінаў вольнаму радыё "Свабода". Нам давялося наведаць рэдакцыю беларускай "Свабоды", дзе з намі шчыра гутарылі Сяргей Навумчык і Аляксандар Лукашук. Яны пазнаёмілі нас з сваёй працай, паведамілі таксама пра тое, як жывуць чэскія сродкі масавай інфармацыі. Уразіла тое, што ўсе газэты маюць адзіны грамадзкі статус: яны прыватныя (толькі асобныя тэлеканалы фінансуюцца зь бюджэту). Цяпер у краіне найбольш разьвітыя мясцовыя выданьні, якія выдаюцца агульным накладам больш за 100 тысячаў паасобнікаў. Так званым рэспубліканскім выданьням вельмі цяжка прабіцца на такі рынак прэсы.

Беларускую моладзевую дэлегацыю прыняў прэзыдэнт Вацлаў Гавэл. Ён перадаў прывітаньне ўсім дэмакратычным сілам Беларусі. Нашая дэлегацыя прэзэнтавала прэзыдэнту беларускія сувэніры, якія ён удзячна і зь відавочнай цікавасьцю прыняў.

Наступныя дні мы таксама правялі ў цікавых і карысных сустрэчах у сярэдніх, малых і зусім невялічкіх чэскіх гарадах. А на разьвітаньне з краінай лёс падараваў нам яшчэ адну сустрэчу з Івонкай Сурвілай. Яна распытвала нас пра тое, як сьвяткаваўся Дзень Волі ў беларускай правінцыі, бо пра тое, што адбылося ў Менску, ведала праз тэлевізію. Гэтым яна была моцна ўражаная: мужнасьці дэмакратаў і дзікунствам улады. Гэтая сустрэча яшчэ больш пераканала кожнага з нас у тым, што мы ня маем права жыць дрэнна, недэмакратычна, жыць не па-эўрапейску. Увесь побыт у Чэхіі пераканаў нас у гэтым.

З такім менавіта настроем вярталіся мы на Бацькаўшчыну.

Тацяна КОПЕЦ, Бабруйск
Фота аўтара

Усе праходзім выпрабаваньне

На магілёўскім аўтазаводзе апошнім часам дырэктар А.ЛАКІЗА (прозьвішча варта выдзеліць) праславіўся тым, што звальняе людзей па палітычных матывах.

Зразумела, што такіх словаў у ягоных загадах няма. Рабочыя Ігар Бугроў і Аляксей Яўгенаў былі "злоўленыя" на тым, што ***законна,*** у адпаведнасьці з Працоўным кодэксам, не прынялі ўмовы працы, якія адміністрацыя рэзка, нечакана і неабгрунтавана зьмяніла. Абодва рабочыя ня былі належным чынам азнаёмленыя з загадам аб новых умовах працы. Аднак гэта, відаць, было задумана, бо не пасьпелі яны, як гаворыцца, азірнуцца, як прагучаў дырэктарскі прысуд: звольніць! Увесь завод ведае, у чым справа – звольненыя праяўлялі чалавечую годнасьць і грамадзянскае сумленьне. Па нашых часах гэта і ёсьць палітычна ненадзейныя людзі.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Пацярпелыя паскардзіліся ў раённы Кастрычніцкі суд. Судзьдзя ***Яўгенія Ларына*** і пракурор ***Уладзімер Арлоў*** (фотаздымкі зроблены ў судовай залі) прынялі бок адміністрацыі завода. Гэта пры тым, што падчас разгляду як меней два парушэньні заканадаўства, якія дапусьціў дырэктар, былі абсалютна відавочнымі для ўсіх прысутных. Суд іх заўважыў таксама, але ўвагі не надаў. Гэта ў цывілізаваным сьвеце любы сумнеў, недакладнасьць альбо няпоўная перакананасьць у вінаватасьці аўтаматычна тлумачацца на карысьць таго, хто знаходзіцца пад абвінавачваньнем. У нас жа, як і раней, так званыя дзяржаўныя інтарэсы пераважаюць "заканадаўчую фармалістыку".

Інтарэсы гэтыя ў нашым аўтазаводзкім выпадку тлумачацца тым, што абодва звольненыя рабочыя зьяўляюцца актывістамі Свабоднага прафсаюза. А дырэктар іх, гэтыя прафсаюзы, не прызнае і адкрыта гоніць з завода. Бо ня любіць гэтыя прафсаюзы (а здаецца, што "законныя" таксама) другі наш вядомы дырэктар.

...Але пры чым тут суд, у якога на плячах мантыя, у руцэ – Закон, а на вачах – непразрыстая павязка? Ды пры тым жа, відаць, што і ўся астатняя дзяржаўная машына. Што ёй жывыя лёсы нейкіх там двух шараговых рабочых. Ды няхай сабе і ня двух. І не абавязкова рабочых...

Дарэчы, на аўтазаводзе распачалося адміністрацыйнае паляваньне за інжынэрамі, якія спачуваюць таму ж Свабоднаму прафсаюзу. Пагроза загаду аб магчымым звальненьні занесеная над дыплямаванымі галовамі Барыса Бухеля і Ігара Танянскага, якія "вычарпалі" ліміт папярэджаньняў (справакаваных, як сьцьвярджаюць магілёўскія праваабаронцы). Такім чынам своеасаблівае выпрабаваньне суду на адданасьць закону альбо адданасьць "палітычнай мэтазгоднасьці" будзе працягнутае.

Хто рызыкне паставіць на першае?

Юры НОВІКАЎ

100 зруйнаваных архітэктурных помнікаў Магілёву

Аповед пра чарговы зруйнаваны помнік Магілёву варта пачаць здалёк, зь сярэднявечча. Эўропа таго часу – развой думак і поглядаў, падзел хрысьціянства, падзеньне адных імпэрыяў і паўстаньне новых, крыжовыя паходы і крывавая барацьба зь ерэтыкамі... Тагачасная Беларусь не застаецца па-за межамі эўрапейскіх жэрсьцяў і канфліктаў. Праваслаўная царква ўдала выкарыстоўвае досьвед стварэньня і ўмацаваньня Ордэнаў як новых рэлігійных супольнасьцяў.

У Францыі засноўваецца Ордэн Сьвятога Бэрнара. Гэты славуты аббат і рэфарматар веры ўдастоіўся такога гонару пасьля некалькі дзесяцігодзьдзяў, як памёр у 1153 годзе. Браты Ордэна займаліся мэсіянскай ды пастарскай чыннасьцю. Пры кляшторах дзеілі школкі і бібліятэкі. Блізу паловы 15-га стагодзьдзя рух бэрнадыйцаў зьяўляецца на Беларусі. Моцныя асяродкі братоў гэтага Ордэна паўстаюць у Горадні, Будславе, Полацаку, Нясьвіжы, Глуску. Быў адпаведны касьцёл і ў Магілёве.

Бэрнардыйскі кляштар. Касьцёл сьвятога Антонія

У 1687 годзе Тэадор Ржэвуцкі ахвяраваў пэўную колькасьць грошай на карысьць пабудовы касьцёлу сьвятога Антонія ў Магілёве для ксяндзоў-бэрнардыйцаў. З таго часу, дарэчы, сьв. Антоні вызнаецца абодвума асноўнымі канфэсіямі рэлігійным апякуном Магілёва.

На самым пачатку наступнага веку быў пабудаваны драўляны касьцёл сьвятога Антонія, яшчэ праз 3 гады былі ўзьведзеныя жылыя памяшканьні кляштару. У 1720 годзе быў пабудаваны ўжо мураваны касьцёл зь сямю алтарамі, сярод якіх галоўным быў той, што ўпрыгожваўся цудадзейным абразам сьвятога Антонія.

Касьцёл сьвятога Антонія ўяўляў сабой бязкупальны, двухвежавы храм. Кляштарныя забудовы: званоўні, агароджа, гаспадарчыя будынкі былі адасобленымі ад самаго Храму. Увогуле архітэктурны ансамбаль кляштару пасаваў да месца пабудовы. Узьбярэжжа Дняпра на той час не выглядала незаселеным, як гэта відавочна сёньня.

У архітэктурным пляне культавая забудова ўяўляла сабой лякальныя складнікі места, якія ўвадначасьсе былі адасобленыя ад гарадзкога краявіду, былі аўтаномнымі. Будынак касьцёлу ўвабраў у сябе элемэнты пераходнага часу пабудовы – барока, клясыцызм і магілёўскую школу дойліцтва.

Чыннасьць магілёўскіх бэрнардыйцаў ня мела нейкіх відавочных асаблівасьцяў – асьвета, місіянэрства, прапаведніцтва. Разам з гэтым ня можна не адзначыць пэўны канкурэнтны чыньнік у дзейнасьці братоў кляштару і касьцёла, бо дастаткова трывалыя пазыцыі займалі брацтвы праваслаўных ды езуітаў. Да таго ж хутка Ўсходняя Беларусь трапляе пад расейскае ярмо ў выніку першага падзелу ў 1772 годзе Рэчы Паспалітай. Новыя гаспадары на беларускай зямлі ставяцца непрыхільна і варожа да ўсяго, што падаецца ім заходнім, эўрапейскім, пракаталіцкім. Бэрнадыйскі кляштар быў зачынены, а браты ягоныя былі прымусова пераведзеныя ў Літву і Менск. Касьцёлу тады ж быў нададзены статус парахвіяльнага касьцёлу, які мусіў задавальняць культавыя патрэбы больш як 2 тысячаў каталікоў Задняпроўя.

Аднак тое трымалася нядоўга. Па загаду генэрала-губэрнатара быў зачынены і касьцёл. Яго пераабсталявалі для патрэбаў судовага архіву.

Цягам некалькіх гадоў вернікі змагаліся за сваю сьвятыню, але марна. Цудадзейны абраз сьвятога Антонія быў перанесены ў Катэдральны касьцёл – цяперашні касьцёл Сьвятога Станіслава.

За часам Другое сусьветнае вайны будынкі кляштару моцна пацярпелі. Узьбярэжжа Дняпра было мэтай артылерыйскіх і авіяцыйных нападаў, а пазьней і непасрэдных баёў. Рэшткі колішніх збудаваньняў пазьней наогул былі зьнішчаныя і зруйнаваныя ў прамым сэньсе. Месца, дзе быў разьмешчаны колішні касьцёл, знаходзіцца непадалёк ад гарадзкога пляжу.

Алесь АСІПЦОЎ

Усё пакрыта таямніцай

Такая простая рэч, як насьцілка новых плітак на ходніках па Першамайскай у абласным цэнтры, пакрыта фінансовай таямніцай. Рэдакцыі не ўдалося дазнацца, колькі каштуе гэтае доўгачаканае абнаўленьне і зь якіх крыніцаў узятыя сродкі. Магчыма, гэта мала цікавіць нашых чытачоў, як увогуле магілёўцаў. Галоўнае, што нарэшце цэнтральная вуліца набудзе ледзь не зўрапейскі выгляд і дазволіць гуляць па сабе ці спяшацца па справах, не зважаючы на небясьпеку зламаць калі не нагу, дык абцас.

Аднак жа паходжаньне сродкаў і колькасьць іх ня ёсьць пустой журналісцкай цікаўнасьцю. Гэта – у цывілізаваным сьвеце – ёсьць пытаньнем грамадзкасьці. Праз сваіх выбраньнікаў у мясцовыя рады (магістраты, саветы, думы, заканадаўчыя сходы) жыхары вырашаюць, куды й на якія патрэбы найперш павінны быць выкарыстаныя гарадзкія (бюджэтныя) сродкі. Напрыклад, пры ўсёй павазе да галоўнай вуліцы, ці ня больш правільным было б выкарыстаць сродкі на аздабленьне іншых вуліцаў горада, па якіх "не праехаць, не прайсьці". Іх у нас шмат, зазірніце ў любы мікрараён альбо туды, дзе раскіданы прыватны жыльлёвы сэктар.

Аднак ніхто з гарадзкіх дэпутатаў такога пытаньня, як яны кажуць, ня ставіў. Вось таму і ўзьнікае падазрэньне, што бюджэт наш, найперш па беднасьці сваёй, ня мае адносінаў да капітальнага рамонту Першамайскай. Адносіны, як пагаворваюць, мае візыт першага Хакзіста краіны на адкрыцьцё лядовага палацу, якое маецца хутка адбыцца. Таксама было, нагадаем, у Шклове падчас плянаваных тут леташніх "дажынак". Ня гэты сьціплы пасёлак, а ўся краіна "рамантавала" гарадок для прыезду таго ж, на той час, першага Агранома. (Землякі, праўда, падвялі з высокім ураджаем, за што й былі "пакараныя" тым, што сам на сьвята не прыехаў, а даслаў Лінга).

З Магілёвам так ня здарыцца, і палац будзе здадзены ў час, і ходнікі адрамантуюцца. Астатняе – гэта дэталі. Тым больш, што на апошнім рэфэрэндуме – памятаеце? – народ сам адмовіўся ад свайго права ведаць крыніцы (у тым ліку) мясцовых бюджэтаў і адрасы іх скарыстаньня. Цяпер позна цікавіцца, што ды як ды да чаго.

...Добра, калі гэта тычыцца толькі нейкіх там палацаў ці вуліцаў. А як быць, напрыклад, з тым, што ўлада нашай беднай краіны гатовая плаціць мільярды (!) за ўтрыманьне на памежжы 300-тысячнага чужога войска, абы напалохаць нялюбы Захад. Пытацца ў гэтай справе дазволу ў нейкай там грамадзкасьці яна і ня думае. Але ж тое ня ходнікі. Альбо ходнікі ў нябыт...

Таямніца і абыякавасьць грамадзтва – самая зручная рэч для ўлады. І самая жахлівая для людзей. Ці пазбавімся калі гэтых загнаў?..

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях палітыкі

Фота А.Ліціна

Такая цяжкая і шчасьлівая роля...

Тыдзень таму Валянцін Ермаловіч на роднай сцэне магілёўскага Цэнтру культуры і вольнага часу бліскуча выступіў у новай ролі.

Тое была галоўная роля на сваім уласным 75-гадовым юбілеі. Спадар Валянцін справіўся зь ёй бліскуча. За тры вечаровыя гадзіны мінулай пятніцы Валянцін Ермаловіч – актор, рэжысэр і тэатральны настаўнік – з павагай да залі і вітальнікаў, і з годнасьцю да сябе практычна стоячы выслухаў шматлікія заслужаныя кампліменты на свой адрас ці не ад двух дзясяткаў арганізацыяў і калектываў; выпіў пад акампанэмэнт прывітальнай песьні ладную чарку гарэлкі, перажыў сваю ж багатую і цяжкую, аднак шчасьлівую біяграфію, якую ўлюбёна і ўдзячна разыгралі акторы ягонага Народнага тэатра; сам выдатна сыграў лаўгадзінны монаспэктакаль па Чэхаву "Лебядзіная песьня"...

Са сваіх месцаў у глыбіні залі, дзе мы зь Ігарам Шарым чакалі свайго выхаду на сцэну для вітаньня – ад грамадзкага аб'яднаньня "Кола сяброў" і рэдакцыі "Тыднёвіка" – было добра бачна, што спадар Валянцін, нягледзячы на паважны ўзрост, жыцьцёвую стомленасьць, толькі што цяжка перажытую страту брата – натуральным чынам, бяз хітрыкаў і "прыёмаў", ня маючы выйгрышных словаў і свабоды ў мізансцэнах, грае сваю ролю значна лепш і больш таленавіта, чым усе астатнія, у каго быў час падрыхтавацца і нават правесьці аднудзьве рэпэтыцыі. Такім талентам – быць сабой у любых абставінах – узнагароджваецца (і адначасова абцяжарваецца) чалавек, які мае перакананьні, чыстае сэрца, сьветлы розум і цьвёрды характар. У нашым выпадку ўсё гэта можна аб'яднаць словамі, якія, дарэчы, даволі часта гучалі ў гэты вечар – Ермаловіцкая Беларускасьць.

Менавіта яна, дадзеная яму бацькамі і Госпадам, ёсьць першасным талентам, які абумовіў усё астатняе – ня толькі добрае, на жаль, у ягоным жыцьці.

А ўсё ж прызнаньня і ўдзячнасьці было і застаецца больш. Магчыма, прыемна выслухаць вітальныя словы міністра культуры (праз дасланую тэлеграму) і атрымаць Ганаровую грамату гарвыканкама, але ж ня толькі ў самога спадара Валянціна, а таксама ў многіх гасьцей юбілею перахапіла ў горле ад ціхіх, сьветлых, мілагучных, кранальных родных словаў, якімі павіншаваў свайго дзеда 15-гадовы ўнук. Ён ведае, што жыве ў краіне Беларусь. Што ягоны дзед зрабіў для яе ўсё, што мог і ўмеў. Што цяпер наступае ягоны час прадоўжыць ермаловіцкую справу.

Хаця сам дзед і ня думае здавацца. У свае 75 ён запрасіў усіх прысутных на чарговую прэм'еру свайго тэатру ў сваёй рэжысуры. Яна адбудзецца 18 траўня (хто з нас здольны з такой дакладнасьцю зазірнуць наперад?) на сцэне магілёўскага Цэнтру культуры і вольнага часу па п'есе Максіма Гарэцкага "Жартаўлівы Пісарэвіч". Ці варта казаць, хто будзе ў галоўнай ролі...

Генадзь СУДНІК
Фота А.ЛІЦІНА

МУЗЫЧНАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ "ТМ"

Аптымістычная наканаванасьць

Мінулай суботай магілёўскім заўзятарам нацыянальнага мастацтва вядомы музычны праект "NARODNY ALBOM" падараваў шчасьлівыя хвіліны сустрэчы зь відовішчам, якое цяжка акрэсьліць звыклымі тэрмінамі. Гэта не было толькі эстрадным канцэртам, шоў ці проста спэктаклем.

Гледачы, якіх на дзіва сабралася поўная заля палаца "Хімвалакно", пэўна, і ня шукалі ніякіх вызначэньняў таго, на што пашчасьціла патрапіць. Тое было сьвята, радасьць і еднасьць.

Пасьля бліскучага выступу "Народнага Альбома" наш карэспандэнт гутарыў з аўтарам ідэі і тэкстаў й вядучым (альбо камэнтатарам) канцэрту Міхалам АНЭМПАДЫСТАВЫМ.

– Чаму праект называецца менавіта "Народны Альбом"?

– Гэта песьні пра жыцьцё. У любы час жыцьцё людзей складаецца збольшага з прыватных радасьцяў і праблемаў. Палітычныя акалічнасьці й ўмовы, канешне, уплываюць на іх, прымушаюць людзей рабіць тое ці іншае. Але людзі ўсё ж жывуць сваім жыцьцём. І пры любых абставінах галоўнае для чалавека, на маё перакананьне, – гэта сям'я, родная хата, блізкія людзі, родныя мясьціны. Для альбома мы ўзялі міжваенны пэрыяд – з 1918-га па 1939 год – жыцьця Заходняй Беларусі. Тут прыватнага жыцьця было болей, чымсьці на Ўсходзе краіны, дзе людзей уцягнулі ў штучную супольнасьць, калектыўнасьць, агульную палітыку. На Захадзе Беларусі людзі працавалі, а не мітынгавалі. А праца – гэта Боскі падарунак. Яна ёсьць асноўным. Таму палітыка ў "NA" ёсьць, але прысутнічае кантэкстам. Увогуле кампазыцыя носіць пазытыўны характар. Думаю, гэта слухачы ўсюды разумеюць і таму зь цікавасьцю ставяцца да нашага праекту і тут, і ў замежжы. Мы сьпяваем пра тое, што любім, што нам дорага. Цудоўна, што гэта супадае з настроем тых, каму падабаецца нашая праца. Адчуваецца, што людзі стаміліся ад роспачы, негатываў рознага кшталту. Мы падаем аптымізм, мы паказваем, што беларусы – самапаважальная, самадастатковая нацыя, якая жыла цікава і будзе жыць цікава, заможна і цывілізавана. Хаця ў нас заўсёды будуць свае Казікі і Юзікі, адзін зь якіх будзе – за Саветы (чытай – Расею), а другі за Польшчу (чытай – самастойную Беларусь). Такая нам наканаванасьць. А пераможа здаровы сэнс, спалучэньне інтарэсаў, разумная сярэдзіна, дадзеная нам Богам.

– Ці будзе працяг?

– "NA" – гэта разавы праект. Можа, хто іншы возьмецца за ўвасабленьне праз песьню нашай бягучай сучаснасьці. Яна цікавая і складаная, што казаць. Аднак я пакуль не гатовы да яе паэтычнага асэнсаваньня, ці дакладней сказаць, увасабленьня. Пажывем – пабачым. А магілёўцам, дарэчы, шчырае дзякуй за цёплы прыём. Падабалася, што ў залі былі пераважна маладыя людзі, якія ведаюць усе нашыя песьні, добра разумеюць ня толькі музычную іх стылістыку, але й тое, пра што сьпяваецца. Вось вам, дарэчы, і Ўсход...

Гутарыў
Сымон ГЛАЗШТЭЙН
Фота А.Ліціна

ШАХ МАТ КУТ
МІХАСЯ БУЛАВАЦКАГА

СУСТРЭЧА VII

Разьвязкі да заданьняў 9 і 10.

У заданьні 9 (эцюд братоў Сарычовых) патрабавалася знайсьці выйгрыш за белых пры іх ходзе ў пазыцыі: K*g1*, A*a5*, B*g4* (белыя); K*h7*, B*a8*, П*e6* (чорныя). 1.B*e5* (абмяжоўваючы чорнага караля) K*g7*. 2.A*d8* K*f8*. 3.K*f2* K*e8*. 4.A*a5* K*e7*. 5.K*e3* K*d6* (здаецца, што чорны вершнік вырываецца з палону). 6.K*d4* B*c7*. 7.A*b4*!.

У заданьні 10 (эцюд Германа Мацісана, вядомага латвійскага шахматыста і шахматнага кампазытара пачатку XX ст.) патрабавалася ад белых дамагчыся нічыёй у пазыцыі: K*e8*, T*b7* (белыя); K*h8*, B*c6*, П*f5*, П*g3* (чорныя). 1.T*b3*! *f4*. 2.T*f3* *g2*. 3.T:*f4*! B*e5* (3... *g1*Г скончыцца патам: 4.T*h4*+ і 5.T*g4*+). 4.T*f5*! *g1*Г (на адступленьні вершніка магчымы ход 5.K*f7*). 5.T*h5*+ K*g7*. 6.T*g5*+ Г:*g5* – другі пат!

Адказы атрыманыя ад двух лідэраў. Віктар Марчанка знайшоў разьвязак заданьня 9 і не знайшоў яго ў заданьні 10. Вынік – 7 балаў. Аляксей Кіслоў разьвязаў абодва заданьні правільна і назваў аўтараў аднаго зь іх, за што атрымоўвае 13 балаў.

Такім чынам, агульны вынік такі: у конкурсе ўзялі ўдзел 5 чалавек (па вызначаных намі правілах два зь іх атрымаюць прызы; калі і дзе – пра гэта ім будзе паведамлена), але назавем трох лепшых.

1. Кіслоў Аляксей – 55 балаў.

Пазнаёмімся бліжэй – Аляксей Кіслоў, вучань сярэдняй школы №19. Мае першы разрад па шахматах і адзін бал кандыдата ў майстры. Трэніруецца ў знакамітага ў Магілёве шахматнага майстра Леаніда Шульгоўскага – трэнэра вышэйшай катэгорыі.

2. Марчанка Віктар – 44 балы.

3. Вусікава Вольга – 14 балаў.

Віншуем пераможцаў! Дзякуем усім удзельнікам!

НА "ЗАКУСКУ" – атрымайце асалоду ад яшчэ аднаго шахматнага шэдэўрыка.

Белыя: K*d8*, П*b5*, П*h2* (3).
Чорныя: K*a7*, П*a6*, П*b7* (3).

Белыя пры сваім ходзе перамагаюць (разьвязак – у канцы сустрэчы).

Адказы на задачы зь пераправай праз раку (гл."ТМ"№ 14).

1. Едуць двое сыноў, адзін вяртаецца, пераязджае маці, сын вяртае лодку. І зноў паўтараецца тое ж з удзелам бацькі.

2. Натуральна, што спачатку трэба перавезьці казу. Затым чалавек перавозіць ваўка (ці качан), але казу вяртае назад. Далей – відавочна.

3. Едуць двое бандытаў, адзін вяртаецца, зноў едуць двое бандытаў, адзін вяртаецца. Цяпер едуць двое купцоў, а вяртаюцца купец з бандытам. Пасьля чаго зноў едуць двое купцоў, а вяртае лодку бандыт. Цяпер бандыты перабіраюцца без праблем.

4. Задача ня мае разьвязаньня, калі лічыць, што вандроўнікі падыйшлі да аднаго берага. Але ж пра гэта ў задачы не сказана. Калі ж вандроўнікі падыйшлі да розных берагоў ракі, то, маючы адну лодку, ім няцяжка пераправіцца на другі бераг.

НАРЭШЦЕ – адказ да сёньняшняга шэдэўрыка (на жаль, прозьвішча аўтара згубілася ў памяці).

1.*b6*+! K*b8*! 2.*h4* *a5*. 3.*h5* *a4*. 4.*h6* *a3*. 5.*h7* *a2*. 6.*h8*Г *a1*Г! (цяпер белы гетман не павінен пакідаць восьмую гарызанталь, але чорны самахвярна вымушае яго гэта зрабіць; усё ж варыянт знаходзіцца.) 7.Г*e8* Г*a4*! 8.Г*e5*+ K*a8*. 9.Г*h8*... Займальная дуэль двух гетманаў!

І на гэтым "Шах-Мат-Кут" часова закрываецца (мабыць, да восені).

Прыемных летніх уражаньняў усім нашым чытачам!

Да спатканьня!

Ваш М.Булавацкі

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,
Тэл./факс: 22-97-82,
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 16. Наклад 2000 асобнікаў.